

Załącznik nr 1

do uchwały nr 67/2019

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **informacja naukowa i bibliotekoznawstwo**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Uniwersytet Śląski
w Katowicach**

Data przeprowadzenia wizytacji: **20-21 marca 2025 r.**

Warszawa, 2025

Spis treści

---

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	7
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	8
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	8
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	17
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	30
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	37
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	42
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	45
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	48
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	50
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	53
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	54
5. Załączniki:	56
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	56

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Igor Borkowski, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Jadwiga Woźniak-Kasperek, ekspert PKA
2. dr hab. Katarzyna Smyk, ekspert PKA
3. Małgorzata Szelaąg, ekspert PKA ds. pracodawców
4. Wojciech Tomaszewicz, ekspert PKA ds. studenckich
5. Maciej Bień, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo prowadzonym na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2024/2025. Polska Komisja Akredytacyjna po raz kolejny oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku. Poprzednia wizytacja odbyła się w dniach 14-15 stycznia 2019 r. i stanowiła podstawę do wydania oceny pozytywnej (Uchwała Nr 294/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 23 maja 2019 r.).

Wizytacja została przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się zespołu oceniającego z raportem samooceny przekazanym przez Uczelnię. Zespół odbył spotkania organizacyjne w celu omówienia kwestii przedstawionych w raporcie samooceny, spraw wymagających wyjaśnienia oraz szczegółowego harmonogramu wizytacji. Zespół oceniający uczestniczył we wszystkich spotkaniach przewidzianych harmonogramem wizytacji, w tym spotkanie z Władzami Uczelni, zespołem przygotowującym raport samooceny, studentami, nauczycielami akademickimi, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku. Ponadto przeprowadzono hospitacje zajęć dydaktycznych, oceniono wybrane prace dyplomowe oraz etapowe, a także dokonano przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne wnioski, o których zespół oceniający poinformował Władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

(jeśli studia na kierunku są prowadzone na różnych poziomach, informacje należy przedstawić dla każdego poziomu studiów)

Nazwa kierunku studiów	informacja naukowa i bibliotekoznawstwo
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne i niestacjonarne
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{1,2}	<u>studia stacjonarne:</u> nauki o kulturze i religii (58%) nauki o komunikacji społecznej i mediach (32%) literaturoznawstwo (10%) <u>studia niestacjonarne:</u> nauki o kulturze i religii (52%) nauki o komunikacji społecznej i mediach (24%) literaturoznawstwo (8%) językoznawstwo (5%) nauki o zarządzaniu i jakości (3%) nauki o sztuce (2%) nauki prawne (2%) filozofia (1%) matematyka (1%) nauki biologiczne (1%) nauki chemiczne (1%)

¹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów, 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	6 tygodni, 180 godzin, 6 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	nie dotyczy	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	74	26
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	2025	970
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	90	90
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	91	91
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	69	69

Źródło: raport samooceny

Nazwa kierunku studiów	informacja naukowa i bibliotekoznawstwo
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia drugiego stopnia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{5,6}	nauki o kulturze i religii (59%)

³ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁴ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

⁵ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

⁶ Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

	nauki o komunikacji społecznej i mediach (14%) nauki o sztuce (6%) pedagogika (5%) nauki chemiczne (4%) nauki o zarządzaniu i jakości (4%) informatyka (3%) nauki biologiczne (2%) filozofia (1%) językoznawstwo (1%) literaturoznawstwo (1%)	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry, 120 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych⁷ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	60 godzin, 2 tygodnie, 2 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	nie dotyczy	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	45	
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów⁸	780	
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	60	
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	62	
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	61	

Źródło: raport samooceny

⁷ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁸ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁹ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	Kryterium niespełnione
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	Kryterium niespełnione
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	Kryterium niespełnione
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	Kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	Kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	Kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	Kryterium niespełnione

⁹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja kształcenia na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo Uniwersytetu Śląskiego zakłada wyposażenie absolwenta w wiedzę i umiejętności w zakresie organizacji informacji oraz komunikacji społecznej (za pomocą dokumentów piśmienniczych i nie piśmienniczych). Dlatego kształcenie nastawione jest na przekazanie ogólnej wiedzy humanistycznej, kompetencji bibliotekarskich i informacyjnych oraz wiedzy z zakresu bibliologii i informatologii. Absolwent kierunku ma znać zasady funkcjonowania bibliotek, być przygotowanym do świadczenia usług biblioteczno-informacyjnych i podejmować działania w celu ochrony i promocji dóbr kultury. Ma też rozumieć zmieniające się konteksty społeczno-kulturowe oraz być otwartym na wieloznaczność zjawisk społeczno-kulturowych, a także doceniać tradycję kulturową i jej związek z dziedzictwem regionu i kraju jako ważne elementy sprawnego komunikowania się. Kompetencje absolwentów mają służyć zaspokajaniu lub wzmacnianiu potrzeb edukacyjnych, wiedzotwórczych, artystycznych, rozrywkowych czy kompensacyjnych jednostek i społeczeństwa. Mają też służyć uwyrażnianiu znaczenia komunikacji w relacjach społecznych, budowaniu więzi międzyludzkich w różnych układach społecznych oraz przygotować absolwenta do inicjowania zmian społecznych.

Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego stopnia nie przewidziano specjalności, na studiach drugiego stopnia studenci realizują 4-semestralne wielozajęciowe bloki, w ogólnych efektach uczenia się określane jako specjalności: *kultura i edytorstwo książki, młody czytelnik w świecie książki, nowoczesna biblioteka, ochrona i konserwacja zbiorów bibliotecznych*. Ta ostatnia specjalność wynika z tradycji badań ośrodka śląskiego i stanowi o zrębie tożsamości ocenianego kierunku studiów. Założono, że praktyka pracy z dokumentami we współczesnych instytucjach i organizacjach wymaga umiejętności bibliotekarskich, infobrokerskich, edytorskich, zarządzania instytucjami, znajomości prawa bibliotecznego, ochrony dziedzictwa kulturalnego i ogólnej polityki i dyplomacji kulturalnej. Na studiach drugiego stopnia koncepcja kształcenia przewiduje blok fakultatywny służący uzyskaniu przez studentów uprawnień pedagogicznych w podstawowym zakresie kompetencji nauczyciela bibliotekarza z dodatkowymi kompetencjami nauczyciela technologii informacyjnych. W ramach tego bloku przewidziano też dodatkową praktykę pedagogiczną, która – jak zapowiedziano w koncepcji kształcenia – ma być przewidziana w planie studiów.

Program studiów ma dostarczać pierwszej kolejności wiedzy o procesach komunikacji (przede wszystkim z użyciem sieci internetowej i nowych technologii), o normach opisu zbiorów dokumentów, klasyfikowania form i treści komunikatów (artystycznych, naukowych, publicystycznych) oraz przystosowania ich do przekazania odbiorcom. W koncepcji kształcenia wskazuje się jako odbiorców w tym procesie komunikacji użytkowników bibliotek publicznych, szkolnych i naukowych, mediotek, ośrodków informacji, firm infobrokerskich, centrów kultury, wydawnictw, księgarń i archiwów oraz innych instytucji z sektora kultury, nauki, edukacji, komunikacji publicznej, biznesu i administracji. Dookreślono też obszary zawodowe rynku pracy,

w których absolwenci mogą znaleźć zatrudnienie: bibliotekarz (w bibliotekach naukowych, fachowych, publicznych, szkolnych, specjalnych), specjalista informacji naukowej, nauczyciel bibliotekarz, specjalista zarządzania informacją, broker informacji, pracownik wydawnictwa, księgarz, animator kultury, archiwista.

Koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku wpisuje się w misję i strategię Uczelni oraz w politykę jakości. Zakłada kształcenia studenta na wysokim poziomie naukowym, społecznym i etycznym i wyposażenie go w kompetencje i umiejętności specjalistyczne charakterystyczne dla kierunku, jak też w rozumienie znaczenia lokalnego kontekstu kulturowego. Uczelnia jako priorytet przyjęła ideę rozwoju kapitału ludzkiego, społeczeństwa informacyjnego i kreatywności. Korzysta w tym aspekcie z zespołu nauczycieli orientujących się w kierunkach rozwoju kulturalnego społeczeństwa i przodujących naukowo w kraju. W sumie Uczelnia przyjmuje, że oceniany kierunek najściślej wpisuje się element Jej strategii i misji odnoszący się do formowania twórczej postawy wobec rzeczywistości, poszanowania cnót obywatelskich i wartości demokratycznych, poprzez kształcenie wyspecjalizowanych kadr dla instytucji nauki i kultury, m.in. bibliotek, muzeów, archiwów oraz centrów naukowo-informacyjnych.

Kierunek został przyporządkowany do wielu dyscyplin z różnych dziedzin, od trzech w przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia (nauki o kulturze i religii – 58%; nauki o komunikacji społecznej i mediach – 32%, literaturoznawstwo – 10%), po jedenaście w przypadku studiów niestacjonarnych pierwszego stopnia (nauki o kulturze i religii – 52%, nauki o komunikacji społecznej i mediach – 24%, literaturoznawstwo – 8%, językoznawstwo – 5%, nauki o zarządzaniu i jakości – 3%, nauki o sztuce – 2%, nauki prawne – 2%, filozofia – 1%, matematyka – 1%, nauki biologiczne – 1%, nauki chemiczne – 1%) i studiów drugiego stopnia (nauki o kulturze i religii – 59%, nauki o komunikacji społecznej i mediach – 14%, nauki o sztuce – 6%, pedagogika – 5%, nauki chemiczne – 4%, nauki o zarządzaniu i jakości – 4%, informatyka – 3%, nauki biologiczne – 2%, filozofia – 1%, językoznawstwo – 1%, literaturoznawstwo – 1%). Takie przyporządkowanie wzbudza szereg wątpliwości, gdyż rozmiąca się z przyjętą koncepcją i celami kształcenia.

Po pierwsze, zwrócić należy uwagę na duże rozdrobnienie dyscyplin naukowych dla studiów niestacjonarnych pierwszego stopnia i studiów drugiego stopnia. Można przyjąć, że przyporządkowanie kierunku do dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach w wielkości dwucyfrowej, zwłaszcza 24% punktów ECTS na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia i 32% punktów ECTS na studiach stacjonarnych I stopnia, gdyż taki nakład czasu pracy studenta daje możliwość uzyskania przez niego wiedzy, umiejętności i kompetencji w zakresie tej dyscypliny, dające mu teoretyczne podstawy do przygotowania do prowadzenia badań z wykorzystaniem metodologii z zakresu nauk o komunikacji społecznej i mediach, wraz z przygotowaniem pracy dyplomowej z odniesieniem do tych dyscyplin. Jednakże w przypadku studiów niestacjonarnych pierwszego stopnia i studiów drugiego stopnia takie dyscypliny, jak literaturoznawstwo, językoznawstwo, nauki o zarządzaniu i jakości, nauki o sztuce, nauki prawne, filozofia, matematyka, nauki biologiczne, nauki chemiczne, informatyka, pedagogika szacowane są na poziomie 1-8 procent punktów ECTS określonych dla danego stopnia studiów. Wiąże się to z przyporządkowaniem od 1 do 7 punktów ECTS dla tych dyscyplin, co nie stwarza szans na wyposażenie studentów do prowadzenia badań w tych dyscyplinach. Nie zostały też uwyraźnione w koncepcji kształcenia. Nie stanowią one zatem teoretycznych podstaw kierunku i nie służą przygotowaniu do prowadzenia ani uczestnictwa w badaniach w tych dyscyplinach, zatem mogą być kwalifikowane co najwyżej subsydiarne wobec dyscypliny wiodącej.

Po drugie, w koncepcji kształcenia nie uwyrażnia się dyscyplina wiodąca nauki o kulturze i religii. Do niej odnoszą się kwestie otwartości absolwenta na zmieniające się konteksty społeczno-kulturowe oraz na wieloznaczność zjawisk społeczno-kulturowych oraz przygotowanie do rozumienia tradycji kulturowej w jej związku z dziedzictwem regionu i kraju. Nie pojawia się też odniesienie do nauk o kulturze i religii, a niespecyficznie – do ogólnej wiedzy humanistycznej. W tak ujętej koncepcji kształcenia Uczelnia lokuje nauki o kulturze i religii wśród dyscyplin subsydiarnych wobec badań bibliotekoznawczych, bibliograficznych, informatologicznych, księgoznawczych, stanowiących domenę bibliologii i informatologii.

Po trzecie, w koncepcji i celach kształcenia uwyrażnia się na wielu poziomach opisu bibliologia i informatologia, subdyscyplina stanowiąca składową klasy nauk o komunikacji społecznej i mediach w dziedzinie nauk społecznych. Celem kształcenia uczyniono bowiem przygotowanie absolwenta do działań w zakresie organizacji informacji i komunikacji społecznej, zaspokajania potrzeb społeczeństwa kreatywnego, działalności zawodowej w placówkach pracujących na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego, funkcjonowania w różnych układach społecznych i budowania więzi społecznych oraz gotowości do inicjowania zmian społecznych. Koncepcja zakłada wyposażenie absolwenta w wiedzę i umiejętności w zakresie organizacji informacji oraz komunikacji społecznej (za pomocą dokumentów piśmienniczych i niepiśmienniczych).

Konkludując, koncepcja i cele kształcenia ocenianego kierunku nie mieszczą się w dyscyplinach, do których kierunku został przyporządkowany.

Koncepcja i cele kształcenia nie są związane są w pełni z dyscyplinami, do których kierunku został przyporządkowany. Są one związane ściśle z prowadzoną w Jednostce działalnością naukową dotyczącą bibliotek różnych typów, ze szczególnym uwzględnieniem bibliotek publicznych, problematyki działalności społecznej i promocyjnej instytucji, prowadzonych z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych, problematyki kultury rękopisu oraz adaptacji filmowych polskiej literatury i komiksów przeznaczonych dla młodych odbiorców. Badania obejmują też spuścizny rękopiśmienne pracowników nauki, twórczość wybranych polskich pisarzy w aspekcie recepcji ich dokonań piśmienniczych w przestrzeni sieciowej, ochronę/zachowanie dziedzictwa archiwalnego poprzez zastosowanie narzędzi cyfrowych (m.in. digitalizacyjnych), działania o charakterze konserwatorskim i bibliograficznym. Pracownicy Jednostki badają zagadnienia kulturotwórczej działalności mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce w aspekcie aktywności pamięciotwórczej i edytorskiej, prądy artystyczne w sztuce książki, książki i prasy dziecięcej oraz młodzieżowej, działalności i rozwoju bibliotek i księgarni różnych typów, ich komputeryzacji, zawodu bibliotekarza, zarządzania informacją i wiedzą (głównie w kontekście bibliotek), czytelnictwa dzieci i młodzieży, praktyk publikacyjnych, czasopiśmiennictwa, strategii wyszukiwania informacji w sieci, kompetencji bibliograficznych i edukacji informacyjnej, e-learningu oraz elementów warsztatu cyfrowego humanisty, literatury polskiej i powszechnej w aspekcie recepcji, związków polsko-włoskich, glottodydaktyki i bibliologii. Działalność naukowa powiązana z ocenianym kierunkiem studiów dotyczy zatem badań bibliotekoznawczych, bibliograficznych, informatologicznych, księgoznawczych, stanowiących domenę bibliologii i informatologii, co odpowiada dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach. Uwidacznia się powiązanie koncepcji kształcenia z badaniami w dyscyplinie literaturoznawstwo, do której również przyporządkowany został kierunek.

Jeśli chodzi o dyscyplinę wiodącą, to koncepcja i cele kształcenia nie wiążą się z badaniami w zakresie nauk o kulturze i religii w klasycznym dla kulturoznawstwa zakresie. Uczelnia zresztą lokuje swoją

działalność naukową „w obrębie” tych nauk, określając ją jako „pochodną” wobec tych nauk. Rozumie też nauki o kulturze i religii bardzo szeroko, określając w koncepcji kształcenia ogólnie jako nauki humanistyczne. Nie uwidacznia się też w obszarze zainteresowań Jednostki działalność naukowa opierająca się na teorii i metodologii właściwych dla badań kulturoznawczych. Podobnie, jeśli chodzi o dyscypliny, do których kierunku został przyporządkowany z niewielkim procencie punktów ECTS, nie stanowią one głównego nurtu zainteresowań badawczych w Jednostce, stanowiąc jedynie w niewielkim stopniu kontekst tych badań. Aktualne przyporządkowanie kierunku do dyscyplin nie odzwierciedla tego stanu rzeczy, jest więc nietrafne.

Koncepcja i cele kształcenia są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego i zawodowego rynku pracy. Mają zaspokajać potrzeby rynku i otoczenia w zakresie specjalistów wykazujących się kompetencjami bibliotekarskimi, infobrokerskimi, edytorskimi, zarządzania instytucjami, znajomości prawa bibliotecznego i ochrony dziedzictwa archiwalnego. Celem kształcenia jest też przygotowanie pracownika do pracy jako bibliotekarz (w bibliotekach różnego typu), specjalista informacji naukowej, nauczyciel bibliotekarz, specjalista zarządzania informacją, broker informacji, pracownik wydawnictwa, księgarz, animator kultury, archiwista.

Uczelnia dookreśliła koncepcję kształcenia na ocenianym kierunku z udziałem interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych. Miała możliwość skorzystania z badania oczekiwań pracodawców, przeprowadzonych np. w roku akademickim 2020/2021 przez Biuro Karier UŚ, ze wskazań przekazanych przez zatrudnionych na rynku pracy absolwentów kierunku w trakcie badań Biura w latach 2019-2020. Wzięto pod uwagę również różnego typu raporty z badań ogólnopolskich i ogólnoświatowych, wskazujące na stale utrzymujący się rozwój zapotrzebowania na wiedzę, umiejętności i kompetencje pozwalające radzić sobie z problemami współczesnej cywilizacji, w tym m.in. dynamicznych zmian technologicznych. Stąd w koncepcji studiów widoczne jest łączenie kompetencji specjalistycznych z miękkimi, przydatnymi w przyszłej pracy zawodowej studentów. W skład Rady Dydaktycznej Kierunku wchodzi przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych i studenci, konsultujący zmiany w programie studiów równoległe z nauczycielami akademickimi. Na przykład zgodnie z sugestiami nauczycieli akademickich usunięte zostały niektóre moduły, np. *filozofia*, *dzieje piśmiennictwa polskiego* itd., a dodane zostały moduły o charakterze praktycznym, np. *praktyka badań kultury czytelnicej*, *warsztaty bibliometryczne*, *grafika komputerowa* itd. Po sugestiach studentów i osób prowadzących zajęcia, zwiększono liczbę godzin jednego z modułów (*systemy biblioteczne*). Zgłaszane przez interesariuszy zewnętrznych potrzeby kształcenia kompetencji miękkich (komunikowanie się, współpraca w zespole, dobra organizacja pracy własnej) uwzględniono w ramach różnych modułów, podczas realizacji projektów, przygotowywania zespołowych prezentacji, dyskusji w grupach itp.

Koncepcja studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego stopnia i studiów stacjonarnych drugiego stopnia nie uwzględnia nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Ogólne i szczegółowe efekty uczenia się (przyjęte dla cyklu 2024/2025) nie są zgodne z koncepcją i celami kształcenia. **W efektach ogólnych** zakres wiedzy powiązanej z charakterystykami Polskiej Ramy Kwalifikacji o kodzie WG nie uwzględnia wiedzy z zakresu dyscypliny wiodącej, czyli nauk o kulturze i religii. Wszystkie efekty uczenia powiązane z charakterystyką WG dotyczą bibliologii i informatologii. W katalogu efektów ogólnych z zakresu wiedzy (ani powiązanych z charakterystykami o kodzie WG, ani z WK) nie uwzględniono literaturoznawstwa, nauk o sztuce, pedagogiki, nauk

chemicznych, nauk i zarządzaniu i jakości, informatyki, nauk biologicznych, filozofii, językoznawstwa, do których kierunek został przyporządkowany w różnym procencie. **Efekty szczegółowe** powielają zdiagnozowaną nieprawidłowość, brak bowiem na przykład efektów uczenia się zapewniających podstawy teoretyczne w zakresie nauk o kulturze i religii. Temu zakresowi poświęcone są tylko jedne zajęcia: *teoria i historia kultury* (studia pierwszego stopnia – zajęcia obowiązkowe na studiach stacjonarnych; zajęcia fakultatywne na studiach niestacjonarnych), dla których pierwszym wymienianym przez Uczelnię celem jest „przekazanie wiedzy o historycznym rozwoju instytucji kultury od XIX wieku po czasy współczesne”, a także „przekazanie informacji o najważniejszych koncepcjach teoretycznych oraz terminologii, pozwalającej na opisanie oraz krytyczną ocenę kulturotwórczych wytworów działalności ludzkiej”, a więc nie w zakresie podstaw teoretycznych kierunku, ale – w zawężonym aspekcie oceny wytworów kultury. Z kolei na drugich z zajęć odnoszących się do kwestii kulturowych pt. *kompetencje międzykulturowe* (fakultatywne) studenci „poznają zasady efektywnego działania w środowisku zróżnicowanym kulturowo poprzez twórcze myślenie” oraz mają dysponować „wiedzą w zakresie społeczno-kulturowych konsekwencji przemian globalizacyjnych XXI wieku”. W programie studiów drugiego stopnia nie przewidziano zajęć wprowadzających metodologiczne i teoretyczne podstawy z zakresu nauk o kulturze i religii. W szczegółowych efektach uczenia się uwyraźnia się zaś blok zajęć powiązanych z literaturoznawstwem, a zestaw przypisanych im efektów uczenia się odpowiada przyporządkowaniu kierunku do tej dyscypliny. Innym problemem jest to, że efekty ogólne odnoszą się do dziedziny nauk humanistycznych i społecznych, nie wskazują więc na dyscypliny, jakich mają dotyczyć wiedza, umiejętności i kompetencje absolwentów. Generalnie zatem zakres wiedzy ujętej w ogólnych i szczegółowych efektach uczenia się nie odpowiada procentowemu przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin.

Z powodu zdiagnozowanych wyżej nieprawidłowości, ogólne i szczegółowe efekty uczenia się dla kierunku nie są zgodne z profilem ogólnoakademickim, gdyż nie zapewniają przygotowania studentów do pracy naukowej w dyscyplinie wiodącej.

W koncepcji kształcenia na studiach drugiego stopnia wskazano na przygotowanie do pracy nauczyciela bibliotekarza: koncepcja przewiduje blok fakultatywny służący uzyskaniu przez studentów uprawnień pedagogicznych w podstawowym zakresie kompetencji nauczyciela bibliotekarza z dodatkowymi kompetencjami nauczyciela technologii informacyjnych, czego warunkiem ma być zaliczenie dodatkowej praktyki pedagogicznej, która ma być ujęta w planie studiów. Efekty uczenia ogólne i szczegółowe się nie uwzględniają przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela bibliotekarza ani nauczyciela technologii informacyjnych, przez efekty ogólne i szczegółowe nie są w pełni zgodne z koncepcją studiów.

Efekty ogólne i szczegółowe nie są zgodne z właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji. Diagnoza ta wynika z kilku kwestii budzących zastrzeżenia.

Po pierwsze, efekty uczenia się powiązane z charakterystykami o kodzie WG nie uwzględniają odpowiednio wiedzy zaawansowanej na studiach pierwszego stopnia i pogłębionej na studiach drugiego stopnia na temat wybranych faktów, obiektów i zjawisk oraz dotyczących ich metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, stanowiących podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscypliny wiodącej i pozostałych dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek oraz na temat wybranych zagadnień z zakresu wiedzy szczegółowej. W efektach ogólnych dla studiów pierwszego stopnia nie oznaczono stopnia głębi wiedzy, stosując notorycznie sformułowania „ma wiedzę”

np. „o miejscu i znaczeniu nauk humanistycznych i społecznych”, „o roli różnego typu aktorów w procesie komunikacji”; „zna i rozumie” np. „potrzeby różnych grup uczestników życia społecznego” oraz „zasady obowiązującego prawa”; jeden zapis zakłada, że student „ma orientację” w ewolucji piśmiennictwa. Jednorazowo zaznaczono zaawansowanie wiedzy (K_W04: „zna w zaawansowanym stopniu metodologię, terminologię i kierunki rozwoju współczesnych nauk humanistycznych i społecznych (w tym bibliologii i informatologii)”), niemniej nie dookreślono zakresu i dyscypliny, której ma dotyczyć, wskazując ogólnikowo na nauki humanistyczne i społeczne, co nie pogłębia wagi usterki. W przypadku jedenastu efektów ogólnych dla studiów niestacjonarnych pierwszego stopnia w czterech efektach z kategorii wiedzy mowa jest o „podstawowej wiedzy”, cztery razy – o „elementarnej wiedzy” i dwa razy nie określono głębi, pisząc „zna i rozumie” potrzeby czy kierunki rozwoju bibliologii. Efekty ogólne zaprojektowane dla studiów drugiego stopnia czterokrotnie dotyczą pogłębionej wiedzy zgodnie ze wskazaniem PRK, w pozostałych 8 przypadkach mamy wskazanie błędne na „poszerzoną wiedzę”, „gruntowną znajomość”, „szczegółową wiedzę” lub brak oznaczenia głębi wiedzy („zna i rozumie”). Te nieprawidłowości przenoszą się na efekty szczegółowe, w których powtarzają się zapisy dotyczące głębi wiedzy nieadekwatnie do wskazań Polskiej Ramy Kwalifikacji. Na studiach pierwszego stopnia są to na przykład sformułowania: student „zna rozmiary czytelnictwa w Polsce i na świecie”, „ma wiedzę na temat motywacji czytelniczych, dróg czytelnika do książki”, „ma pogłębioną wiedzę o zjawisku analfabetyzmu funkcjonalnego”, „wiedzę o celach, organizacji i funkcjonowaniu różnych typów bibliotek oraz zna i rozumnie kierunki rozwoju współczesnych bibliotek”, „ma orientację w piśmiennictwie na temat bibliotek w sieci instytucji kultury”, „zna i rozumie pojęcia i zasady obowiązującego prawa bibliotecznego”, „potrafi scharakteryzować wybrane teorie dotyczące komunikacji (w tym naukowej) w środowisku cyfrowym”, „ma znajomość zakresu badań bibliologii i informatologii”, „orientuje się w metodologii badań dyscyplin pokrewnych bibliologii i informatologii” itp. Na studiach drugiego stopnia np.: „[student] „posiada wiedzę na temat metodologii badań naukowych w informatologii”, „posiada wiedzę na temat pól i obszarów badawczych informatologii”, „ma aktualną wiedzę na temat podejmowanych tematów i stosowanych metod w pracach badawczych w informatologii”, „posiada poszerzoną wiedzę i terminologię związaną z szeroko rozumianą książką”, „potrafi wymienić różnorodne źródła informacji o wydarzeniach poświęconych rynkowi książki”, „zna kryteria tworzenia struktury organizacyjnej instytucji wydawniczych”, „ma szczegółową wiedzę o zasadach promowania oferty wydawniczej”, „zna metody badawcze nauk organizacji i zarządzania”, „ma wiedzę z zakresu marketingu, zna najważniejsze koncepcje marketingowe, potrafi wymienić i opisać instrumenty marketingowe”.

Po drugie, efekty ogólne i szczegółowe nie uwzględniają wszystkich charakterystyk drugiego stopnia PRK, a dokładnie odniesienia do fundamentalnych dylematów współczesnej cywilizacji. Z kolei efekty powiązane z charakterystyką UW (formułowanie i rozwiązywanie złożonych i nietypowych problemów oraz „wykonywanie zadań w warunkach nie w pełni przewidywalnych” - poziom 6. PRK; „innovacyjne wykonywanie zadań w nieprzewidywalnych warunkach” - poziom 7. PRK) pojawia się w ilościach śladowych: w efektach uczenia się dla zajęć *metodologia badań naukowych* w sformułowaniu: „rozwiązywanie różnych problemów naukowych”; *teoria i historia kultury*: „rozwiązywanie problemów zawodowych” na studiach pierwszego stopnia oraz „student uczy się dobierania właściwych metod i technik do rozwiązania konkretnych problemów badawczych w wybranych obszarach informatologii” na zajęciach *kierunki badawcze w informatologii* na studiach drugiego stopnia. Umiejętność prowadzenia debaty pojawia się w ogólnych efektach uczenia się dla studiów stacjonarnych pierwszego stopnia i incydentalnie w efektach szczegółowych zajęć

niepowiązanych z badaniami naukowymi (*lektorat języka obcego 3*). Na studiach drugiego stopnia w efektach uczenia się nie przewidziano ani przygotowania do uczestnictwa, ani tym bardziej prowadzenia debaty.

Po trzecie, jeden efekt ogólny na studiach drugiego stopnia powiązany z dwiema charakterystykami PRK: kwalifikując jednocześnie do wiedzy-głębokości i do wiedzy-kontekstu: W_OOD „ma pogłębioną wiedzę na temat wybranych metod naukowych oraz zna zagadnienia charakterystyczne dla wybranej dyscypliny nauki niezwiązanej z kierunkiem studiów”. Ten sam problem występuje na poziomie efektów szczegółowych, gdy w wielu przypadkach dany efekt połączony jest zarazem z efektem ogólnym dotyczącym wiedzy-głębokości, jak i z innym dotyczącym wiedzy-kontekstu. Dotyczy to na studiach pierwszego stopnia na przykład zajęć *kompetencje międzykulturowe* (OPKK02 „student dysponuje wiedzą w zakresie społeczno-kulturowych konsekwencji przemian globalizacyjnych XXI wieku; ma świadomość konieczności kształtowania kompetencji międzykulturowych jako elementu inteligencji kulturowej; zna podstawy efektywnego działania w środowisku zróżnicowanym kulturowo na zasadach twórczej adaptacji i współpracy” odnosi się do K_W02 powiązanego z WG i K_W06 powiązanego z WK), zajęć *kryteria oceny tekstu, aspekty prawne i BHP w bibliotece, biblioteka w systemie edukacji i kultury* (dwa efekty tak przyporządkowane), *fundacje ochrony dziedzictwa narodowego/kulturowego* na studiach pierwszego stopnia oraz na studiach drugiego stopnia na przykład: *bibliotekarstwo praktyczne, dziedzictwo kulturowe w archiwach, bibliotekach i muzeach* (dwa efekty błędnie przyporządkowane), *E-learning, etyka w działalności bibliotecznej i informacyjnej* i wiele innych. Następnie, odniesienia efektów uczenia się do charakterystyk PRK są problematyczne również wówczas, gdy dany efekt jest powiązany zarazem z efektami ogólnymi z kategorii umiejętności i kompetencji społecznych. Przykłady takich usterek znajdują się w efektach uczenia się zajęć *zagadnienia księgarskie* (wszystkie 4 efekty), *współczesna literatura powszechna* (efekt łączy wiedzę z umiejętnościami), *wprowadzenie do zagadnień wydawniczych* (jw.), *wiedza o czytelnictwie, warsztaty bibliometryczne oraz kompetencje międzykulturowe* (po dwa efekty łączą wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne), *warsztat edytora, systemy biblioteczne* i inne. Na studiach drugiego stopnia sytuacja taka zdarza się bardzo sporadycznie (*kultura i edytorstwo książki: Edytorstwo komputerowe 2* – „tworzy projekt graficzny publikacji, planuje jego praktyczne wykonanie i modyfikuje zgodnie z wymaganiami autorów i zleciodawców”; *moduł ogólnoakademicki (społeczny)*), gdzie każdy efekt szczegółowy przyporządkowany jest do dwóch lub wszystkich trzech kategorii efektów ogólnych, tj. wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Nieprawidłowości te prowadzą do zsyntetyzowania charakterystyk zawartych w PRK i pomijania części wymaganych przez nie kompetencji. Utrudniają na dalszym etapie procesu kształcenia przygotowanie adekwatnych metod weryfikacji efektów uczenia się.

Efekty ogólne i szczegółowe są zgodne z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinach, do których przyporządkowano oceniany kierunek. Szczególnie efekty te są specyficzne dla dyscypliny bibliologia i informatologia i pozostają w zgodzie z zakresem działalności naukowej prowadzonej w Jednostce w tej subdyscyplinie.

Efekty ogólne i szczegółowe uwzględniają kompetencje badawcze i społeczne niezbędne w pracy naukowej, jak umiejętność gromadzenia adekwatnego materiału analitycznego, dobieranie metod interpretacyjnych oraz dostosowanie ich do potrzeb badawczych, jak też samodzielność w rozwijaniu własnych umiejętności badawczych. Jednakże zapisane są usterkowo, odnosząc się niespecyficzenie i do ogólnie ujętych nauk humanistycznych i społecznych, przez co są nierealizowalne.

Efekty dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego stopnia przewidują przygotowanie do komunikowania się studenta w języku obcym na poziomie B2 ESOKJ. Począwszy od cyklu studiów 2023/2024, osiągnięcie odpowiedniego poziomu opanowania języka obcego jest potwierdzane specjalnym egzaminem poświadczającym, którego zaliczenie jest niezbędne do ukończenia studiów.

Efekty ogólne i szczegółowe dla studiów drugiego stopnia nie przewidują przygotowania studentów do komunikowania się na poziomie B2+ ESOKJ. W efekcie ogólnym K_U12 o treści: „porozumiewa się w języku obcym posługując się komunikacyjnymi kompetencjami językowymi w stopniu zaawansowanym; posiada umiejętność czytania ze zrozumieniem skomplikowanych tekstów naukowych oraz pogłębioną umiejętność przygotowania różnych prac pisemnych (w tym badawczych) oraz wystąpień ustnych dotyczących zagadnień szczegółowych z zakresu danego kierunku w języku obcym”, nie oznaczono poziomu tych kompetencji. Dodatkowo, wspomniany efekt ogólny K_U12 ma być realizowany na zajęciach: *seminarium magisterskie 1* i *seminarium magisterskie 2*, przy czym powiązane z nim efekty szczegółowe dla tych zajęć nie dotyczą jego pierwszej części: „SM01 Student posiada umiejętność obserwacji życia społecznego, zwłaszcza roli instytucji książki (wydawców, bibliotek), umie gromadzić odpowiednie piśmiennictwo i inne dokumenty, także obcojęzyczne, przydatne w diagnozowaniu sytuacji społeczno-kulturalnej, a czerpiąc z nich, przestrzega norm prawnych” oraz „SM03 Student umie wskazać cechy publikacji naukowych i sposób wypowiedzania się w formie pisemnej, cytować oraz dokumentować cytowanie źródeł drukowanych, rękopiśmiennych (bibliotecznych, archiwalnych) oraz elektronicznych, a także dostępnych w sieci internetowej”. W sumie zatem efekty uczenia się nie przewidują osiągnięcia przez studentów kompetencji językowych w zakresie języka obcego na poziomie B2+ ESOKJ. Tym samym program studiów drugiego stopnia nie spełnia wymagań ustawowych.

Efekty ogólne i szczegółowe nie we wszystkich przypadkach są możliwe do osiągnięcia ani sformułowane w sposób pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. Wynika to z kilku zdiagnozowanych wcześniej usterek. Mianowicie, po pierwsze, problemów nastręczają efekty opisane zbyt ogólnikowo, odwołujące niespecyficznym i szeroko do nauk humanistycznych i społecznych bez wskazania dyscypliny ani zakresu wiedzy i kompetencji z obrębu tej dyscypliny. Po drugie, trudno jest stworzyć system weryfikacji w przypadku efektów powiązanych jednocześnie z wiedzą-głębią i wiedzą-kontekstem, gdyż nie jest jasne, która składowa efektu ma być realizowana z zaawansowaniem/pogłębieniem wiedzy, a która tylko kontekstowo. Po trzecie, trudno ustalić, jak zbudować narzędzie do weryfikacji danego efektu szczegółowego, gdy łączy on umiejętności i kompetencje społeczne, nierzadko razem z wiedzą. Po czwarte, utrudnienie weryfikacji wszystkich charakterystyk ujętych w PRK wynika z tego, że kilka z nich zostało pominiętych w efektach ogólnych, a tym samym – w szczegółowych.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1¹⁰(kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium niespełnione

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, nie mieszczą się jednak w dyscyplinach nauki o kulturze i religii, językoznawstwo, nauki o zarządzaniu i jakości, nauki o sztuce, nauki prawne, filozofia, matematyka, nauki biologiczne, nauki chemiczne, pedagogika, informatyka, do których w różnych konfiguracjach i proporcjach procentowych kierunek został przyporządkowany.

Koncepcja i cele kształcenia są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w Uczelni w tych dyscyplinach, choć dla Jednostki badania te stanowią kontekst dla bibliologii i informatologii. Są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Efekty uczenia się nie są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek. Nie zostały też sformułowane w sposób w pełni trafny, specyficzny i realistyczny, przez co nie pozwalają na stworzenie systemu weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji społeczne osiągniętych przez studentów. Nie odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji, jak też profilowi ogólnoakademickiemu.

Propozycja oceny kryterium niespełnione wynika z nieprawidłowości dotyczących:

- 1) nietrafnego przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych;
- 2) braku powiązania koncepcji kształcenia z dyscyplinami naukowymi, w których prowadzona jest działalność naukowa w Uczelni;
- 3) niezgodności ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się z przyporządkowaniem kierunku do dyscyplin, koncepcją i celami kształcenia oraz profilem ogólnoakademickim;
- 4) niezgodności ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się z właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji;
- 5) nietrafnego opisu kompetencji badawczych w ogólnych i szczegółowych efektach uczenia się;
- 6) braku ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się dla studiów drugiego stopnia uwzględniających uzyskanie umiejętności komunikowania się w języku obcym na poziomie B2+;
- 7) sformułowania ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się w sposób niezrozumiały i niepozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

---

¹⁰W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

Rekomendacje

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe są zgodne z aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w zakresie bibliologii, informatologii, bibliotekoznawstwa, księgoznawczych, stanowiących domenę dyscypliny bibliologia i informatologia, będącej elementem nauk o komunikacji społecznej i mediach, do której w drugiej kolejności przyporządkowano kierunek. Ten zakres treści jest ściśle powiązany z prowadzoną na Uczelni działalnością naukową w dyscyplinie bibliologia i informatologia. Treści te dotyczą kierunków badawczych w bibliologii, w bibliotekoznawstwie, warsztatu redagowania tekstu naukowego, etyki w działalności bibliotecznej i informacyjnej, kierunków badawczych w informatologii, informatycznych narzędzia zarządzania informacją własną, zagadnień prawnych w działalności bibliotecznej i informacyjnej, e-learningu, informacji publicznej i prawnej, społeczeństwa informacyjnego, dziedzictwa kulturowego w archiwach, bibliotekach i muzeach, projektowania i aranżacji przestrzeni bibliotecznej, zarządzania biblioteką, mediów społecznościowych w pracy biblioteki itd. Treści te są uzupełniane przez grupy modułów wybieralnych, tak na pierwszym, jak i na drugim stopniu studiów, których treści uszczegóławiają i merytorycznie uzupełniają zakres kompetencji zaplanowanych do uczenia się w ramach modułów obowiązkowych, a zarazem podkreśla wyjątkowość kierunku w skali kraju poprzez powiązanie ze specjalistycznymi badaniami bibliologicznymi, w których ośrodek śląski przewodzi.

Uwyraźniają się treści programowe z zakresu literaturoznawstwa, które również są zgodne z aktualnym stanem wiedzy i zaplanowanymi efektami uczenia się. Są realizowane w zakresie problemów kultury literackiej, kierunków w piśmiennictwie polskim po 1918 roku, literatury powszechnej do końca XIX wieku i współczesnej, literatury dla młodego odbiorcy na studiach pierwszego stopnia, zgodnie z przyporządkowaniem kierunku do dyscyplin. Pozostaje to w zgodzie z przyporządkowaniem studiów pierwszego stopnia do dyscyplin. Na drugim stopniu studiów treści programowe z zakresu literaturoznawstwa są realizowane w ramach jednych obowiązkowych zajęć *problemy kultury literackiej* (15 godz. wykł., 15 godz. lab./2 ECTS), co wskazuje na subsydiarność tego zakresu kompetencji wobec bibliologii i informatologii, nie jest więc zgodne z przyporządkowaniem kierunku do dyscyplin.

Ocena treści programowych zaplanowanych dla zajęć związanych z naukami o kulturze i religii – dyscypliną wiodącą – nastrocza problemów, przede wszystkim z powodu śladowej ich ilości. Do wybranych teorii, szkół i pojęć kulturoznawczych odwołują się na studiach pierwszego stopnia treści programowe jednych zajęć obowiązkowych dot. kulturoznawstwa – *teoria i historia kultury* (30 godz. wykł./4 ECTS). Co prawda, za pierwszy cel modułu przyjęto wąsko i niespecyficznie „przekazanie wiedzy o historycznym rozwoju instytucji kultury od XIX wieku po czasy współczesne”, ale w dalszym opisie celów dodano, że „także przekazanie informacji o najważniejszych koncepcjach teoretycznych

oraz terminologii, pozwalającej na opisanie oraz krytyczną ocenę kulturotwórczych wytworów działalności ludzkiej”. Kolejność tych bloków treści jest więc nietrafna choćby wobec celów określonych w nazwie zajęć. Jako efekty uczenia się zaplanowano niespecyficznym i nietrafnie, że „w konsekwencji student umie zidentyfikować efekty omawianej działalności, zna rodzaje, zasady funkcjonowania instytucji kultury; [...] winien mieć świadomość ciągłości procesów kulturowych i wykazywać inicjatywę w śledzeniu prezentowanych przemian”. Widać w tym nastawienie na historię instytucji kultury, nie zaś historię kultury zapowiadanej nazwą zajęć. Literatura zaplanowana do zajęć odsyła do głównych koncepcji teoretycznych kulturoznawczych: kształtowanie się pojęcia kultury, kultura masowa, szkoła frankfurcka, semiologia Barthesa, koncepcje Eliadego, Lévi-Straussa (sic! w sylabusie błędnie zapisano jego nazwisko jako C. L. Strauss), Kłoskowskiej, kultura popularna, myśl feministyczna, postkolonializm i inne. Dodano do tych zagadnień, zgodnych z nazwą zajęć, również kwestie historii rozwoju instytucji kultury i edukacji kulturalnej oraz kultury w edukacji, co wykracza poza treści powiązane z teorią i historią kultury. Zajęcia fakultatywne nie uzupełniają tej wiedzy. Na studiach drugiego stopnia nie przewidziano zajęć związanych z kulturoznawstwem, które wprowadzałyby treści stanowiące zręb kompetencji badawczych w zakresie nauk o kulturze i religii. Zarazem nie wykazano powiązania tych treści z badaniami prowadzonymi w Jednostce odpowiedzialnej za kierunek studiów i nie skorzystano z potencjału badawczego kadry zajmującej się na Uczelni naukami o kulturze.

Treści te nie umożliwiają osiągnięcia kompetencji określonych w charakterystykach drugiego stopnia o kodzie P7S_WG PRK w zakresie nauk o kulturze i religii. Tym samym treści te, tak w ujęciu ilościowym, jak i jakościowym, wskazują na subsydiarność nauk o kulturze i religii oraz na kontekstowość tej dyscypliny wobec realizowanego programu studiów.

Treści kształcenia powiązane ze wszystkimi pozostałymi dyscyplinami, do których przyporządkowany jest kierunek, pojawiają się w charakterze kontekstu – niekiedy dalekiego – badań bibliologicznych i informatologicznych i nie umożliwiają zbudowania teoretycznych podstaw do prowadzenia przez studentów badań w tych dyscyplinach ani dyplomowania w nich. Przez to samo dyscypliny te również mają status subsydiarnych.

Treści kształcenia nie są w pełni zgodne z efektami uczenia się, gdyż powiązane z WG efekty ogólne wskazują na wiedzę (K_01) i umiejętności (K_U01) z szeroko rozumianych nauk humanistycznych i społecznych oraz ich metodologie. Treści programowe odnoszą się zaś do bibliologii i informatologii, czyli do dyscypliny w ramach nauk o komunikacji społecznej i mediach, pomijając w zasadzie nauki humanistyczne.

Analiza sylabusów zajęć wykazała, że wskazywana studentom literatura przedmiotu w wielu przypadkach nie jest dobrana adekwatnie do potrzeb realizacji efektów uczenia się założonych dla zajęć. W przypadku kilku zajęć odwołano się do wydań książkowych z 1949 roku (*teoria i historia kultury*), opracowań z 1967, 1968, 1969, 1974, 1977, 1979 (np. *literatura powszechna do końca XIX wieku; kierunki w piśmiennictwie polskim po 1918 roku, podstawy bibliologii*). Dla szeregu zajęć literatura jest nieaktualna, np. *Biblioteka w systemie edukacji i kultury* (najnowsza literatura do zajęć laboratoryjnych datowana jest na 2018 rok(!) i na jej podstawie studenci w ramach zajęć przygotowują w roku akademickim 2024/25 analizę SWOT bibliotek); *rynek książki (Aktywne kształtowanie rynku wydawniczego, 2001, Jak osiągnąć sukces w księgarstwie, 1993)*.

Tym samym, biorąc pod uwagę zbiorczo argumenty dotyczące treści i literatury, **rekomenduje się** uaktualnienie treści programowych zajęć na ocenianym kierunku.

Treści programowe nie są w pełni kompleksowe i specyficzne dla przyjętej koncepcji studiów. Po pierwsze, nie są kompleksowe ani specyficzne w odniesieniu do dyscypliny wiodącej – nauk o kulturze i religii, bowiem nie zapewniają uzyskania przez studentów wiedzy z zakresu teorii i metodologii kulturoznawczych, odpowiednio w stopniu zaawansowanym na pierwszym stopniu studiów i pogłębionym na drugim stopniu studiów na temat wybranych faktów, obiektów i zjawisk oraz dotyczących ich metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, stanowiących podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscypliny wiodącej i pozostałych dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek oraz na temat wybranych zagadnień z zakresu wiedzy szczegółowej. Z kolei na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia nie przewidziano żadnych zajęć obowiązkowych z zakresu nauk o kulturze i religii, a zajęcia obowiązkowe na studiach stacjonarnych *teoria i historia kultury* zostały ulokowane w puli zajęć do wyboru. W efekcie student, niezależnie o którym poziomie i formie studiów mówimy, nie uzyskuje kompetencji badawczych w dyscyplinie nauki o kulturze i religii, przez to samo nie uzyskuje kompetencji badawczych w zakresie wymaganym przez Polską Ramę Kwalifikacji.

To samo dotyczy pozostałych dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany w nieznacznym procencie punktów ECTS.

Dla zajęć z zakresu bibliologii, informatologii i bibliotekoznawstwa treści programowe studiów pierwszego stopnia w zasadzie utrzymują logiczny układ, niemniej treści te nie są w pełni kompleksowe. Na przykład na I roku studiów zaplanowano zajęcia *dzieje książki rękopiśmiennej*, na drugim roku – *historia książki XIX-XXI w.*, zaś brak treści programowych dotyczących dziejów książki XVI, XVII i XVIII wieku. Zajęcia *metadane* logicznie biorąc łączą się z zajęciami *formalne opracowanie dokumentów. Formaty danych*, gdyż jedno i drugie dotyczą metadanych, choć w różnych układach komunikacyjnych. Program studiów drugiego stopnia jest trudny do zrozumienia w tym sensie, że nie widać wyraźnie, jaka jest myśl przewodnia doboru i układu treści programowych. Przewijają się treści służące kształceniu bibliologa historycznego obok treści dotyczących kształcenia bibliotekarza do biblioteki publicznej itd. Zdarzają się niespecyficzne i nietrafne treści, np. dla zajęć *historia bibliotek* (6 semestr) zaplanowano tematy: „Zajęcia organizacyjne. Zakres i znaczenie obszaru tematycznego. Typy bibliotek. Metody badań księgozbiorów. Źródła do badań historii bibliotek. Rozznawanie obszarów badań, konsultacje tematów indywidualnych. Projekt studencki. Wygłoszenie pracy indywidualnej. Realizacja badań naukowych na kolekcjach i ich dokumentacja. Aspekty badań bibliotek historycznych”. Treści zajęć w niektórych przypadkach powtarzają się. Przykładowo na zajęciach *historia bibliotek* (III rok, studia pierwszego stopnia) oraz na zajęciach *problemy kultury literackiego* (studia drugiego stopnia) omawia się funkcje bibliotek czy aspekty prawne funkcjonowania bibliotek, co jest przedmiotem zajęć na I roku studiów pierwszego stopnia *biblioteka w systemie edukacji i kultury*. Dla zajęć *wstęp do komunikologii* literatura do zajęć została dobrana przypadkowo, część literatury w języku angielskim jest niedostępna językowo dla studentów na drugim semestrze studiów pierwszego stopnia; część literatury to źródła publikowane w niszowych niereprezentatywnych i niespecyficznych dla problematyki miejscach: „Bezpieczeństwo - zarządzanie. Wybrane aspekty”, „Edukacja, Technika, Informatyka”, „Teoretyczne problemy edukacji technicznej i zawodowej”. W innych przypadkach literatura zestawiona jest bez wyraźnego kryterium doboru (*kierunki badawcze w informatologii*) lub dobór literatury jest nietrafny pod względem zakresowym i aktualności. Brakuje w spisie ważnych publikacji, które mogłyby wzbogacić wiedzę uczących się i pomóc im lepiej osiągnąć założone efekty uczenia się (*podstawy bibliologii*). **Rekomenduje się**

zaprojektowanie i wdrożenie kompleksowych i specyficznych treści programowych w zakresie kształcenia w obszarze bibliologii, informatologii i bibliotekoznawstwa oraz niwelujących problem powtarzania treści.

Treści programowe zajęć dotyczących literaturoznawstwa nie są specyficzne ani kompleksowe, a dotyczą wybiórczo elementów z historii literatury powszechnej i polskiej. Na przykład pierwsze w programie studiów pierwszego stopnia zajęcia *literatura powszechna do końca XIX wieku* poświęcone są nietrafnie tylko literaturze romantycznej. Nie odwołują do metodologii i teorii literaturoznawstwa, choć do tej dyscypliny kierunek został przyporządkowany, a poprzestają na wydawnictwach encyklopedycznych stanowiących literaturę podstawową (zapis oryginalny): „Encyklopedia Literatury Światowej, red. J. Maślanka, Kraków 2005. Dzieje Literatur Europejskich. Red. W. Floryan. T. 1. Warszawa 1979, T. 2, cz. 1, Warszawa 1982, T. 2, cz. 2, Warszawa 1983. Hutchinson, Współczesna Encyklopedia Świata, T.18, Inowrocław. Literatura świata. Encyklopedia PWN. Literatury narodowe, twórcy i dzieła, prądy i kierunki, red. nac. Kaczorowski B., Warszawa 2007. Pisarze świata. Słownik encyklopedyczny. Warszawa 1999. Słownik pisarzy świata, pod red. J. Maślanki, Kraków 2004.” Zajęcia *kierunki w piśmiennictwie polskim po 1918 roku* (realizowane również z pierwszym semestrze) dotyczą nietrafnie zjawisk literatury do pokolenia bruLionu (debiuty z lat 90. XX wieku). Brak tu również teorii i metodologii literaturoznawczej. Następnie w semestrze trzecim pojawiają się zajęcia *współczesna literatura powszechna*, odwołująca się do wybranych zjawisk i przestarzałych opracowań. Kolejność wymienionych trojga zajęć jest w dodatku wadliwa z punktu widzenia historii literatury. Na drugim stopniu studiów treści dot. literatury dotyczą zajęcia *problemy kultury literackiej*, które *de facto*, jak wskazały hospitacje, dotyczą form promocji działalności instytucji życia literackiego, istniejących bądź wymyślonych, i nie wprowadzają treści popartych badaniami naukowymi. W sumie więc kurs zajęć powiązanych z literaturą nie wyposaża studentów w wiedzę literaturoznawczą, mimo przyporządkowania kierunku do dyscypliny literaturoznawstwo w wymiarze 10% dla studiów stacjonarnych pierwszego stopnia oraz 8% dla studiów niestacjonarnych pierwszego stopnia.

Treści programowe nie uwzględniają ujętego w koncepcji studiów drugiego stopnia przygotowania studentów do uzyskania uprawnień pedagogicznych w zakresie kompetencji nauczyciela bibliotekarza z dodatkowymi kompetencjami nauczyciela technologii informacyjnych, czego warunkiem ma być zaliczenie dodatkowej praktyki pedagogicznej. Koncepcja zatem zapowiada więcej niż program studiów, co może studentów i kandydatów wprowadzać w błąd.

Czas trwania studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć, co do zasady zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się założonych dla zajęć. Zaplanowano bowiem i wyrażono punktami ECTS czas na pracę własną studenta, czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, zaliczeń i egzaminów, wykonywanie prac etapowych i końcowych. System ten jednak nie jest w pełni trafny.

Po pierwsze, szereg zastrzeżeń wzbudza bowiem przyporządkowanie bardzo dużej liczby punktów ECTS do zajęć o proporcjonalnie niedużej liczbie godzin z udziałem osób prowadzących zajęcia i studentów. Zastrzeżenia wzbudzają więc zajęcia oszacowane bardzo wysoko, np. na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia: wykład *teoria i historia kultury* – 30 godz./4 ECTS; wykład *podstawy bibliologii* – 30 godz./4 ECTS; lab. *bibliografia w działalności naukowej i edukacyjnej* – 30 godz./3 ECTS; oraz zajęcia we wszystkich pięciu modułach do wyboru – 60 godz./8 ECTS. Na

studiach niestacjonarnych wszystkie te moduły obejmują zajęcia 30-godzinne, szacowane na 9 ECTS. Na studiach drugiego stopnia takie wątpliwości budzą szacunki czasu pracy studentów dla zajęć z bloków specjalizacyjnych, gdzie na przykład 30 godz. zajęciom wykładowym (co prawda z egzaminem) przypisano 6 ECTS / 5 ECTS, zajęciom 45-godzinnym – 5, 6, 7 lub 8 ECTS, a nawet 10, 12 i 13 ECTS itd.

Drugim problemem jest fakt, że Uczelnia przyjęła system wskazywania typu pracy studenta poza udziałem w zajęciach prowadzonych przez nauczyciela i inne osoby, nie szacując godzinowego wymiaru tej pracy na pierwszym stopniu studiów stacjonarnych. Tak więc zyskujemy merytorycznie i instruktywnie uzasadniony opis działań studenta, np. „przygotowanie do weryfikacji efektów uczenia się” rozpisane w systemie jako: „studiowanie wykorzystanej literatury oraz wytworzonych w ramach zajęć materiałów wgłębianie się, dociekanie, rozważanie, przyswajanie, interpretacja lub porządkowanie wiedzy pochodzącej z literatury, dokumentacji, instrukcji, scenariuszy, itd., wykorzystanych na zajęciach oraz z notatek lub innych materiałów/wytworów sporządzonych w ich trakcie”. Inne formy to: „przygotowanie do zajęć”, „przygotowanie się do weryfikacji efektów uczenia się”, „konsultowanie wyników weryfikacji efektów uczenia się”. Dla każdego zajęcia wskazano kilka form i podtypów pracy studenta, np. „przygotowanie do weryfikacji efektów uczenia się” jako „studiowanie wykorzystanej literatury oraz wytworzonych w ramach zajęć materiałów” oraz „realizacja indywidualnego lub grupowego zadania zaliczeniowego/egz./etapowego”. Niepoprawność tego systemu polega na tym, że nie zaprojektowano ani wskazano, ile czasu poświęca student na pracę danego typu. Niewielką przydatność tego wadliwego systemu szacowania pracy studenta widać dobrze na przykładzie sylabusu zajęć studiów stacjonarnych pierwszego stopnia: *zagadnienia księgarskie, teoria i historia kultury, aspekty prawne i BHP w bibliotece*, gdzie podano wśród form pracy studenta „konsultowanie programu i organizacji zajęć”, rozumiane jako „zapoznanie się z zapisami sylabusu – przeglądanie zawartości sylabusu i zapoznanie się z treścią jego zapisów”. W sumie nie można stwierdzić, aby nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS, niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć, był poprawnie oszacowany.

W programie studiów niestacjonarnych pierwszego stopnia i studiów drugiego stopnia wskazano łączną liczbę godzin pracy samodzielnej studentów dla wszystkich form, np. „Zapoznanie z literaturą prowadzącego. Przygotowanie do sprawdzianu pisemnego. Przygotowanie się do zajęć laboratoryjnych w aspekcie teoretycznym. – liczba godzin 50”, „lektury uzupełniające zgodne z zaleceniami prowadzącego, prezentacje i omówienia wybranego tekstu kultury, ocena jego wartości dla prawidłowej komunikacji społecznej oraz rozwoju kultury – liczba godzin 50”, „Lektura uzupełniająca zgodna z programem zajęć. Przygotowanie projektu – liczba godzin 50” – na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia, zaś na studiach drugiego stopnia: „Literatura uzupełniająca zgodnie z zaleceniami prowadzącego – liczba godzin 15”, „Samodzielne opracowanie dokumentacji obejmującej grupową ochronę zbiorów bibliotecznych – liczba godzin 60”, „Przygotowanie się do kompetentnego uczestnictwa w ćwiczeniach Opracowanie prezentacji i projektów, zgodnie z wymogami prowadzącego i lekturą uzupełniająca – liczba godzin 15”, „Samodzielne opracowanie dokumentacji konserwatorskiej – liczba godzin 270” itp. Taki zapis prowadzony mechanicznie nie wskazuje na realne oszacowanie czasu pracy studenta, gdyż albo nie uwzględnia wszystkich form tej pracy, albo nie bierze pod uwagę różnego czasu dla różnych form działalności studentów w ramach pracy własnej. Incydentalnie zdarza się, że nie wskazano form pracy własnej studenta (seminaria na studiach drugiego stopnia).

Liczba godzin zajęć i szacowanej dla nich liczby punktów ECTS w zakresie dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek, nie jest właściwie zaplanowana. Nie przewidziano wystarczającej liczby godzin zajęć i nakładu pracy studentów, by zapewnić uzyskanie przez studentów wiedzy z zakresu teorii i metodologii kulturoznawczych, odpowiednio w stopniu zaawansowanym na pierwszym stopniu studiów i pogłębionym na drugim stopniu studiów na temat wybranych faktów, obiektów i zjawisk oraz dotyczących ich metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, stanowiących podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscypliny wiodącej i pozostałych dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek oraz na temat wybranych zagadnień z zakresu wiedzy szczegółowej.

Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów łącznie zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, przy czym w przypadku studiów stacjonarnych, liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia jest zgodna z wymaganiami. Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego stopnia wynosi 90 ECTS, zaś na studiach drugiego stopnia – 60 ECTS.

Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów oraz dla poszczególnych zajęć lub grup zajęć powiązanych z uzyskaniem kompetencji w zakresie nauk o kulturze i religii, literaturoznawstwa i innych dyscyplin, do których kierunek przyporządkowano w kilku procentach, nie zapewniają uzyskania przez studentów wiedzy z zakresu teorii i metodologii kulturoznawczych i tych dyscyplin, odpowiednio w stopniu zaawansowanym na pierwszym stopniu studiów i pogłębionym na drugim stopniu studiów na temat wybranych faktów, obiektów i zjawisk oraz dotyczących ich metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, stanowiących podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscypliny wiodącej i pozostałych dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek oraz na temat wybranych zagadnień z zakresu wiedzy szczegółowej. Przez to samo zbyt mała liczba godzin zajęć i punktów ECTS, zaplanowana na przyswojenie wiedzy i umiejętności prowadzenia badań i analiz kulturoznawczych, nie umożliwi osiągnięcia wiedzy opisanej w charakterystykach PRK o kodzie WG. Zastrzeżenie to nie dotyczy zajęć powiązanych z naukami o komunikacji społecznej i mediach.

Sekwencję zajęć i grup zajęć, dobór form zajęć i proporcje liczby zajęć realizowanych w poszczególnych formach zaplanowano w sposób zapewniający w pełni osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Przeważają zajęcia wymagające aktywności studentów – ćwiczenia, laboratoria, seminaria i lektoraty – nad wykładami, wykłady służą jako wprowadzanie treści teoretycznych, zaś inne formy zajęć – kształtowaniu umiejętności i kompetencji społecznych.

Sekwencjonowaniu zajęć przyświeca generalnie idea rozpoczynania od treści zasadniczych dla kształcenia w zakresie informatologii i bibliotekoznawstwa, poświęconych na przykład bibliotece w systemie edukacji i kultury, efektywnemu wyszukiwaniu informacji, podstaw bibliologii, wprowadzenie do nauk humanistycznych itd., poprzez zajęcia na tematy bardziej zaawansowane, jak historia książki, ochrona i bezpieczeństwo zbiorów bibliotecznych, zagadnienia edytorstwa i wydawnicze, pragmatyka tekstu naukowego na studiach pierwszego stopnia, po zagadnienia metodologiczne i treści specjalistyczne na drugim stopniu studiów, jak np. *kierunki badawcze w bibliologii, bibliotekoznawstwie i informatologii, zagadnienia prawne w działalności bibliotek, dzieje książki, pracy i bibliotek na Śląsku, młody odbiorca w Internecie, badanie trwałości materiału bibliotecznego czy zarządzanie strategiczne biblioteką* itd. Układ treści programowych związany

prowadzonymi na kierunku modułami specjalnościowymi umożliwia wszystkim studentom kierunku, bez względu na dokonywane przez nich wybory, na osiągnięcie wiedzy w dyscyplinie bibliologia i informatologia odpowiadającej charakterystynom WG PRK. Jednakże układ treści, niezależnie od wyboru modułów specjalnościowych, nie zwiększa możliwości osiągnięcia kompetencji odpowiadających charakterystynom WG PRK w pozostałych dyscyplinach, do których kierunek przyporządkowano, w tym – w dyscyplinie wiodącej.

Program studiów umożliwia wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze: dla studiów stacjonarnych pierwszego stopnia – 61 ECTS (moduły do wyboru w każdym semestrze studiów oraz lektoraty), niestacjonarnych pierwszego stopnia – 89 ECTS, dla studiów drugiego stopnia – 79 ECTS (moduły do wyboru w każdym semestrze oraz seminaria), co wypełnia wymagania ustawowe. Liczby zajęć do wyboru ujęte w planie studiów nie są w pełni realne, gdyż zajęcia te mają zawyżone szacunki dotyczące ECTS. **Rekomenduje się** urealnienie liczby punktów ECTS przypisanych zajęciom do wyboru.

Plan studiów obejmuje zajęcia i moduły związane z prowadzoną na uczelni działalnością naukową w wymiarze 91 ECTS dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego stopnia oraz 62 ECTS dla studiów drugiego stopnia, co liczbowo wypełnia wymagania ustawowe. Niemniej badania te dotyczą w zdecydowanej większości dyscypliny bibliologii i informatologii z zakresu nauk o kulturze i religii, w mniejszym – literaturoznawstwa, a w znikomym – nauk o kulturze i religii, czyli dyscypliny wiodącej. Zatem liczba punktów przypisana zajęciom nie odpowiada proporcjom wynikającym z procentowego przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych.

Plan studiów pierwszego stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych przewiduje zajęcia lektoratów języków obcych w wymiarze zapewniającym osiągnięcie przez studentów poziomu B2 ESOKJ i wynosi na studiach stacjonarnych – semestry 1-4, po 30 godzin zajęć lektoratowych, szacowanych na 3 punkty ECTS każde; na studiach niestacjonarnych – semestry 1-4, po 15 godzin zajęć lektoratowych, szacowanych na 2 punkty ECTS każde. Studenci mają do wyboru język angielski, niemiecki, francuski, hiszpański, rosyjski.

Plan studiów drugiego stopnia nie uwzględnia zajęć lektoratów języka obcego, które byłyby nastawione na zapewnianie osiągnięcia przez studentów poziomu B2+ ESOKJ. Uczelnia wskazuje zajęcia *społeczeństwo informacyjne*, prowadzone w języku angielskim jako te, które są predystynowane do prowadzenia kształcenia i weryfikacji osiągnięcia przez studentów kompetencji językowych na poziomie B2+. Jednakże jest to z gruntu nietrafne, gdyż zajęcia te nie są zorientowane na rozwijanie biegłości językowej studentów, są prowadzone w formie wykładów, efekty uczenia się ani metody prowadzenia zajęć nie są specyficzne dla lektoratów, zaliczeniem jest wystąpienie ustne, a prowadzący nie posiada kompetencji do weryfikowania umiejętności językowych studentów. Ponadto dotyczą tylko jednego języka obcego – angielskiego, nie dając studentom możliwości doskonalenia umiejętności w zakresie innych języków obcych. Przez to samo nie zostają spełnione wymagania ustawowe.

Kierunek jest przyporządkowany do dyscyplin mieszczących się w ramach dziedzin nauk humanistycznych i społecznych, stąd program obejmuje zajęcia z tych dziedzin w wymiarze wymaganym ustawowo.

Program studiów na ocenianym kierunku na obydwu poziomach prowadzonych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej nie przewiduje zajęć prowadzonych wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, Jednakże na studiach stacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia oraz na

studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia część zajęć prowadzona jest synchronicznie online. O ile liczba godzin tych zajęć i przypisanych ich punktów ECTS jest zgodna z wewnętrznymi zasadami obowiązującymi w Uczelni (za pozwoleniem Dyrekcji kierunku, procentowy udział punktów ECTS realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w danym cyklu kształcenia powinien wynosić maksymalnie 30%), o tyle nie zostaje wypełnione podstawowe kryterium – merytoryczne. Na Wydziale Humanistycznym o przyznaniu zgody na zajęcia zdalne decydować ma kwestia „specyfiki modułów, efektów uczenia się oraz kompetencji nauczycielek i nauczycieli akademickich w zakresie prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość”; „w trybie zdalnym nie powinny być prowadzone: moduły, których realizacja powiązana jest z koniecznością korzystania z odpowiedniej aparatury dostępnej jedynie w siedzibie uczelni; moduły praktyczne”. Uczelnia wymaga też umieszczenia w sylabusie zajęć informacji o prowadzeniu zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość ze wskazaniem wykorzystywanej platformy oraz określeniem, w jakim zakresie zajęcia będą realizowane w trybie synchronicznym i asynchronicznym. Tymczasem choćby dla przykładu na studiach niestacjonarnych widać wyraźnie, że następuje mechaniczne przyporządkowanie zajęć do kolejnych typów weekendów z zajęciami w siedzibie Uczelni i z zajęciami zdalnymi, przez co zajęcia o charakterze praktycznym, jak laboratoria, ćwiczenia i seminaria, prowadzone są zdalnie.

Metody prowadzenia zajęć na ocenianym kierunku są różnorodne. **Z wykładami powiązane są metody** podające (wykład, objaśnienie, prezentacja), „wykład konwersatoryjny przybliżający wiedzę z zakresu informacji publicznej”, „Analiza prac teoretycznych poświęconych różnym działom bibliologii. Analiza wybranych syntez bibliologicznych, źródeł i metod badań reprezentatywnych dla tej dyscypliny oraz typowych dla nauk humanistycznych. Przykładowa analiza budowy wypowiedzi naukowej oraz interpretacji źródeł” (zapis oryginalny), „Wykład informacyjny, wykład konwersatoryjny. Prowadzący prezentuje poglądy, koncepcje, teorie dotyczące kulturotwórczych procesów. Prowadzący razem ze studentami omawia przejawy (wytwory) kulturotwórczej działalności człowieka w wymiarze synchronicznym i diachronicznym”, „Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem elementów dyskusji i debaty”, „wykład konwersatoryjny, dyskusja”, „wykład problemowy, wykład konwersatoryjny”, „Wykład konwersatoryjny, analiza materiałów dydaktycznych i pomocniczych, dyskusja”. **Z laboratoriami wiąże się** metody aktywizujące studentów, np. „wyszukiwanie informacji online (strony www bibliotek w Polsce i na świecie, wirtualne wycieczki biblioteczne), przygotowanie projektów”, „praca grupowa i indywidualna nad zagadnieniami ochrony dziedzictwa kulturowego”, „analiza dostępnych kursów realizowanych w formie e-learningu. Porównanie tradycyjnych i nowoczesnych form nauczania. Ćwiczenia, w czasie których studenci zdobywają wiedzę i umiejętności w zakresie metod i narzędzi projektowania kursów e-learningowych”, „dyskusja, studium przypadku, burza mózgów, mapy myśli, ćwiczenia praktyczne z wykorzystaniem technik komputerowych”, „ćwiczenia praktyczne z wykorzystaniem komputerów, dyskusja dydaktyczna z elementami prelekcji i pokazu, praca indywidualna i w grupie, prezentacja”. **Dla ćwiczeń zaplanowano metody** np.: „ćwiczenia z zakresu korzystania i wyszukiwania informacji publicznej oraz ze znajomości prawa dostępu do informacji publicznej”, „ćwiczenia, w trakcie których studenci omawiają i przygotowują projekt, prezentację, a także pracę semestralną”. **Dla seminarium:** „analiza zakresu wybranego zadania badawczego, analiza stanu źródeł, planowanie pracy”, „Dyskusja, pogadanka, analiza przypadku, „burza mózgów”, „Dyskusja moderowana, prezentacja, analiza i interpretacja tekstów odnoszących się do konkretnych części pracy” itp. Dla praktyk zaplanowano metody dydaktyczne: „Metoda problemowa, metoda zadaniowa, dyskusja aktywizująca (debata, projekt, praca w grupach, case study)” lub „Zajęcia praktyczne w miejscu odbywania praktyki”.

W ramach kilku zajęć stosowana jest metoda wycieczki studyjnej, np. do biblioteki czy magazynu starodruków (np. *historia książki*).

Wynika z powyższego zestawienia, że dla niektórych zajęć metody nie są dobrane specyficznie, np. dla wykładów są to tylko wykłady konwersatoryjne i dyskusja (często powtarzane w opisach zajęć i modułów). Dla ćwiczeń i laboratoriów zaplanowano często te same metody dydaktyczne. Nie zaplanowano metod ani specjalistycznej infrastruktury, specyficznych dla laboratoriów, a laboratoria w ocenie Uczelni różnią się od ćwiczeń tylko liczebnością grupy. W dodatku w opisach zajęć i modułów w miejsce metod podano pomoce i środki dydaktyczne – prezentację, a także treść zajęć, np. dot. tematyki zajęć, zakresu analizowanego przykładu czy wyszukiwanego materiału itd. W sumie zatem metody dydaktyczne nie zostały przez Uczelnię określone w pełni specyficznie dla form zajęć i celów kształcenia założonych dla modułów i zajęć. Hospitacja zajęć wykazała też nieumiejętne i nietrafne stosowanie metod aktywizujących przez nauczycieli akademickich.

Stosowane w procesie kształcenia metody dydaktyczne są co do zasady klasyczne, ze względu na efektywność uznane w dydaktyce akademickiej. Hospitacje wykazały brak w nauczaniu i uczeniu się wykorzystania nowszych osiągnięć dydaktyki akademickiej.

W procesie uczenia się i nauczania stosowane są w różnorodne metody i techniki kształcenia na odległość, tak pomocniczo w synchronicznej z wykorzystaniem komunikatorów internetowych, platform edukacyjnych i drogi mailowej. Nauczyciele przekazują studentom materiały do zajęć, komunikują się z nimi na bieżąco, zaś studenci na niektórych zajęciach przekazują im prace za pośrednictwem aplikacji do umieszczania zadań. W procesie dydaktycznym wykorzystywane są dostępne podczas zajęć narzędzia zapewniające osiąganie przez studentów efektów uczenia się, jak sale komputerowe, specjalistyczne oprogramowanie, miejsce w chmurze do wymiany plików z między osobami uczącymi się i nauczającymi. Te metody asynchroniczne służą stale przygotowaniu studentów do zajęć tradycyjnych i zdalnych oraz utrwaleniu wiedzy po odbytych już zajęciach (np. w formie testów powtórkowych czy quizów). Tak więc metody, techniki i narzędzia nauczania na odległość aktualnie uzupełniają tradycyjne metody kształcenia.

Stosowane w procesie dydaktycznym metody, techniki i środki dydaktyczne mają potencjał stymulowania studentów do samodzielnej pracy i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się. Jak ujawniły hospitacje zajęć, stosowane są one niekiedy nieskutecznie, angażując tylko część grupy studentów bądź wymagając od nich tylko krótkich odpowiedzi na kolejne pytania nauczyciela akademickiego.

Metody kształcenia ujęte w kartach kierunkowych i przypisane do zajęć mają potencjał przygotowania studentów do prowadzenia działalności naukowej w ramach dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany. Mogą służyć temu na przykład metody projektowe, praca w grupie, dyskusja, case studies, learnig cells, samodzielne studiowanie materiału, „metoda praktycznego stosowania wiedzy; realizowana w trzech fazach: dostrzeżenie problemu wywołanego treścią zadania, sformułowanie problemu i próba samodzielnego rozwiązania z oceną skutków; celem jest zdobycie umiejętności, sprawności i nawyków oraz utrwalenie posiadanych wiadomości, tak aby wiedza stała się wiedzą operatywną; metoda laboratoryjna zakłada większą niż przeprowadzenie doświadczenia samodzielność uczących się umożliwiając udział w tej działalności, z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych. Wśród metod bowiem przewidziano analizy przypadków, analizę syntez, analizę materiałów, projekty.” Jednakże, hospitacje wykazały brak systemowego stosowania tych metod, co skutkuje niemożliwianiem przygotowania studentów

do prowadzenia działalności naukowej w zakresie dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany lub udział w tej działalności, w tym zwłaszcza w zakresie dyscypliny wiodącej.

Metody dydaktyczne dla lektoratów na pierwszym stopniu studiów umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 ESOKJ w przypadku studiów pierwszego stopnia. Program studiów drugiego stopnia nie przewiduje lektoratów, nie spełniając przez to samo wymogów ustawowych, co opisano powyżej.

Uczelnia przewiduje dostosowywanie procesu uczenia się, także z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym studentów z niepełnosprawnościami, jak i indywidualizacji ścieżki kształcenia. Dokonuje się tego poprzez udostępnianie dodatkowych materiałów dydaktycznych (np. teksty zawierające treści zajęć zapisane dużą czcionką), indywidualne wyznaczenie zakresu materiału do przygotowania, możliwość korzystania z dyktafonu po uzyskaniu zgody osoby prowadzącej zajęcia (dostępna również dla wszystkich studentów). Ponadto osoby studiujące mogą skorzystać z oferty pomocy osobistego asystenta, którego główną funkcją jest wsparcie osoby z niepełnosprawnością w sprawach organizacyjnych, jak kontakt z dziekanatem i kadrą dydaktyczną, ustalanie terminów i lokalizacji zajęć, pomoc przy przemieszczaniu się na terenie uczelni i przy sporządzaniu notatek podczas zajęć.

Metody i techniki kształcenia na odległość, w przypadku zajęć w formie ćwiczeń, laboratoriów i seminariów, kształtujących umiejętności praktyczne są wykorzystywane nie tylko pomocniczo, ale też jako narzędzia wiodące, co opisano powyżej i negatywnie oceniono.

Na studiach pierwszego i drugiego stopnia przewidziano praktyki zawodowe. Efekty uczenia się dla praktyk są spójne z ogólnymi efektami uczenia się dla kierunku, nie są jednak skatalogowane na zakresy: wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.

Dla poszczególnych stopni studiów opracowano osobne sylabusy praktyk. Dla studiów pierwszego stopnia obowiązujący po drugim oraz czwartym semestrze. Natomiast dla studiów drugiego stopnia (po pierwszym roku) przeznaczony dla osób po innych kierunkach studiów - zawiera w większości treści programowe przypisane studentom pierwszego stopnia studiów. Praktyki obowiązują studentów nie zatrudnionych w bibliotekach. Absolwenci studiów pierwszego stopnia, kontynuujący kierunek informacja naukowa i bibliotekoznawstwo na studiach drugiego stopnia nie realizują praktyk.

Wymiar praktyk zawodowych jest prawidłowy, zapewnia osiągnięcie celów i efektów uczenia się. Dla studiów pierwszego stopnia wynosi 180 godzin (po pierwszym roku 90 godz./3 tyg./3ECTS, po drugim roku 90 godz./3 tyg./3ECTS). Dla studiów drugiego stopnia wynosi 60 godz./2 tyg. - 10 dni roboczych/2 ECTS (realizowana po pierwszym roku).

Na studiach drugiego stopnia prowadzi się czterosemestralne bloki jako specjalności: *kultura i edytorstwo książki, młody czytelnik w świecie książki, nowoczesna biblioteka oraz odnowa i konserwacja zbiorów bibliotecznych*, ale w sylabusach i programach brak efektów uczenia się zróżnicowanych adekwatnie do wymienionych specjalności, a tym samym konkretnych zawodów (np. archiwista, broker informacji, edytor). **Rekomenduje się** uwzględnienie w efektach uczenia się dla praktyk zawodowych nawiązań do wskazanych w specjalnościach obszarów działań zawodowych.

Jako miejsca odbywania praktyk właściwie wskazano: biblioteki, muzea, archiwa, centra naukowo-informacyjne, wydawnictwa. Potwierdzają to informacje zawarte w Raporcie z praktyk zawodowych na kierunku z roku akademickiego 2023/2024 wśród 27 miejsc praktyk: 24 stanowią biblioteki,

1 Muzeum Śląskie w Katowicach, 1 Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka w Katowicach oraz 1 Książnica Beskidzka w Bielsku-Białej.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk są trafnie dobrane. Obejmują: dzienniczek praktyk z zarejestrowanymi czynnościami wykonywanymi przez studenta, raport z przebiegu praktyki oraz opinię o praktyce studenta, wystawioną przez zakładowego opiekuna praktyk (zawierającą krótką opinię, ocenę oraz listę efektów uczenia się), a także rozmowę z uczelnianym opiekunem praktyk. Metody weryfikacji umożliwiają sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studenta. Jednak zastrzeżenie budzi sposób prowadzenia dokumentacji, a konkretnie dzienniczka praktyk – to zwykły zeszyt uzupełniany na kolejnych kartkach tylko ogólnymi informacjami o przebiegu kolejnych dni praktyk, pozostałe informacje rozproszone są w wyżej wymienionych dokumentach i nie zawsze są porównywalne. **Rekomenduje się** nadanie dzienniczekowi praktyk jednolity i bardziej formalny charakter, zawierający wszystkie elementy praktyki. Opiekun praktyki może zaliczyć praktykę na podstawie potwierdzonej pracy zawodowej, udziału studenta w obozie naukowo-badawczym lub w innym przypadku, jeśli stwierdzi, że zostały osiągnięte wymagane efekty uczenia się.

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje opiekunów praktyk i ich liczba umożliwiają prawidłową realizację praktyk.

Infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyk są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyki. Są to najczęściej duże biblioteki, wśród nich najchętniej wybierane to: Biblioteka Śląska w Katowicach, MBP w Gliwicach, Katowicach, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Katowicach, Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka w Katowicach.

Organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte i zamieszczone na stronie internetowej Uczelni dokumenty: regulamin studiów, zarządzenie Rektora w sprawie organizacji praktyk zawodowych studentów, określające cele praktyk, zasady organizacji, zadania uczelnianego opiekuna praktyk oraz warunki zaliczania. Powyższe dokumenty oraz uzupełniające (Organizacja praktyki, Uwagi metodyczne) wskazują również czynności kontrolne, zasady współpracy osób nadzorujących (uczelniany opiekun praktyk podlega Dziekanowi i składa mu coroczne sprawozdanie z przebiegu praktyk) oraz sposoby komunikowania się uczelnianego i zakładowego opiekuna praktyk.

Na ocenianym kierunku zapewniono miejsca praktyk dla studentów, a w przypadku samodzielnego wyboru przez studenta miejsca odbywania praktyki, osoba sprawująca nadzór nad praktykami zatwierdza to miejsce, uwzględniając możliwości realizacji programu praktyk oraz osiągnięcie efektów uczenia się. Jednak brak jest formalnie przyjętych kryteriów jakościowych. Wobec powyższego **rekomenduje się** określenie kryteriów dla miejsc praktyk samodzielnie wybieranych przez studentów.

Organizacja i przebieg praktyk zawodowych podlegają systematycznym przeglądom. Wewnętrzne procedury jakościowe zakładają monitoring i ewaluację programu praktyk, a także sposoby ich realizacji i efektów uczenia się, z udziałem studentów w komisjach i zespołach. Przyjęte procedury nie w pełni mogą diagnozować problemy i wpływać na ich projakościowe rozwiązanie ze względu na ogólnikowość opracowywanych materiałów. Przykład stanowi dokument „Raport z praktyk zawodowych na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo) z roku akademickiego 2023/2024”, który zawiera wiele ważnych informacji (np. liczba osób realizujących praktyki z

podziałem na stopnie i lata studiów, wybierane miejsca praktyk), ale już w rubrykach dotyczących problemów oraz dobrych praktyk związanych z realizacją praktyk, zabrakło przykładów i analizy, zastępując je powtórzeniem zapisów z ogólnych procedur organizacji praktyk. Brak informacji dotyczących: ilości samodzielnie wybranych przez studentów miejsc praktyk, ilości hospitacji, ilości kontaktów z zakładowymi opiekunami praktyk, analizy średniej ocen, analizy opinii wystawianych przez opiekunów praktyk zawodowych. Wobec powyższego należy stwierdzić, że Uczelnia poddaje systematycznej ocenie przebieg praktyk, ale analiza organizacji ich przebiegu nie odnosi się do wymienionych wyżej istotnych elementów, tym samym ogranicza zakres ich doskonalenia.

Organizacja procesu nauczania i uczenia się, tak na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia, nie jest w pełni prawidłowo zaplanowana. Studenci mają co prawda maksymalnie 8 godzin dziennie, jednak często długie przerwy między zajęciami, powodujące w niektóre dni konieczność przebywania na Uczelni od 8.00 do 18.45 z wieloma okienkami (przykład wtorku II roku studiów pierwszego stopnia w semestrze letnim). **Rekomenduje się** zatem organizację harmonogramu zajęć z uwzględnieniem ekonomiki czasu w perspektywie studentów.

Sesje zaliczeniowo-egzaminacyjne z kolei umożliwiają weryfikację wszystkich efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach. Harmonogram sesji jest zharmonizowany z potrzebami studentów.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium niespełnione

Uzasadnienie

Treści programowe nie są w pełni zgodne z efektami uczenia się oraz nie uwzględniają w pełnym zakresie aktualnego stanu wiedzy i metodyki badań w dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyników działalności naukowej Uczelni w tych dyscyplinach, a przede wszystkim w dyscyplinie wiodącej – nauki o kulturze i religii.

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Zarazem szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS nie jest w pełni trafny. Program studiów nie uwzględnia lektoratu języka obcego na studiach drugiego stopnia, przez co nie zapewnia studentom osiągnięcia kompetencji językowych na poziomie B2+ wymaganego ustawą.

Metody kształcenia tylko po części są zorientowane na studentów, po części też motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się. Nie umożliwiają studentom osiągnięcia wszystkich zaplanowanych efektów uczenia się, w tym w szczególności nie umożliwiają przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, szczególnie w zakresie dyscypliny wiodącej – nauk o kulturze i religii.

Program, organizacja i nadzór nad realizacją praktyk zawodowych, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów nie zapewniają w pełni prawidłowej realizacji praktyk oraz osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Sformułowane poniżej rekomendacje nie mają wpływu na ocenę kryterium.

Propozycja oceny kryterium niespełnione wynika z nieprawidłowości dotyczących:

- 1) niezgodności treści programowych z efektami uczenia się oraz z aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, jak również z zakresem działalności naukowej Uczelni w tych dyscyplinach;
- 2) niespecyficznych i niekompleksowych treści programowych w odniesieniu do dyscyplin, do których kierunek przyporządkowano;
- 3) braku treści programowych zapewniających przygotowanie studentów do uzyskania uprawnień pedagogicznych w zakresie kompetencji nauczyciela bibliotekarza z dodatkowymi kompetencjami nauczyciela technologii informacyjnych, zapowiedzianych w koncepcji studiów;
- 4) nierealnego szacowania nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS przypisanych do zajęć i grup zajęć;
- 5) nietrafnego szacowania nakładu pracy studentów przypisanego do zajęć i wyrażonego w liczbie punktów ECTS w relacji do dyscyplin, do których kierunek przyporządkowano;
- 6) niezapewnienia liczby godzin zajęć i powiązanego z nimi nakładu pracy wyrażonego punktami ECTS na poziomie umożliwiającym zapewnienie osiągnięcia przez studentów wiedzy opisanej w charakterystykach PRK o kodzie WG w zakresie wszystkich dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany;
- 7) nietrafnego układu treści programowych, który nie umożliwia studentom osiągnięcia wiedzy odpowiadającej charakterystykom WG PRK w dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek;
- 8) niewystarczającego wymiaru punktów ECTS zajęć i grup zajęć związanych z działalnością naukową w dyscyplinach, do których kierunek został przyporządkowany;
- 9) braku w programie studiów drugiego stopnia zajęć z języka obcego służących opanowaniu przez studentów kompetencji językowych na poziomie B2+;
- 10) niezgodnej z koncepcją kształcenia i wymaganiami obowiązującymi w Uczelni liczby godzin zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość;
- 11) nie w pełni specyficznych metod dydaktycznych i ich nieskutecznego stosowania w procesie kształcenia;
- 12) nieuwzględnienie w doborze metod dydaktycznych najnowszych osiągnięć dydaktyki akademickiej;
- 13) ograniczonego stosowania metod dydaktycznych stymulujących wszystkich studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się;
- 14) ograniczonego stosowania metod dydaktycznych służących przygotowaniu studentów do prowadzenia działalności naukowej w zakresie dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, jak też udziału w tej działalności.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

1. Rekomenduje się uaktualnienie treści programowych zajęć na ocenianym kierunku.
2. Rekomenduje się zaprojektowanie i wdrożenie kompleksowych i specyficznych treści programowych w zakresie kształcenia w obszarze bibliologii, informatologii i bibliotekoznawstwa, niwelujących problem powtarzania treści.
3. Rekomenduje się urealnienie liczby punktów ECTS przypisanych zajęciom do wyboru.
4. Rekomenduje się organizację harmonogramu zajęć z uwzględnieniem ekonomiki czasu w perspektywie studentów.
5. Rekomenduje się uwzględnienie w efektach uczenia się dla praktyk nawiązań do wskazanych w specjalnościach obszarów działań zawodowych.
6. Rekomenduje się określenie kryteriów miejsc doboru praktyk samodzielnie wybieranych przez studentów.
7. Rekomenduje się uformalnienie i ujednoczenie druku dzienniczka praktyk zawodowych.

Zalecenia

Brak

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Dla kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane dla studiów pierwszego stopnia spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia. Umożliwiają one właściwy dobór kandydatów na studia, określają zasady progresji studentów, zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów. Podobnie przejrzyste i poprawne są zasady uznawania efektów uczenia się i okresów uczenia się, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Błędy opisane poniżej dotyczą: procesu rekrutacji na studia drugiego stopnia, procesu dyplomowania, a także kwestii kwalifikacji uzyskiwanych w szkolnictwie wyższym.

O ile kryteria rekrutacji na studia pierwszego stopnia są odpowiednie, o tyle kryteria rekrutacji na studia drugiego stopnia są sformułowane błędnie, nieselektywnie, a co za tym idzie nie dostarczają kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym dla osiągnięcia zaplanowanych dla studiów drugiego stopnia efektów uczenia się.

Uczelnia określiła bardzo szeroko katalog kierunków, dziedzin i dyscyplin, w których uzyskanie dyplomu studiów pierwszego stopnia uprawnia do ubiegania się o przyjęcie na studia drugiego stopnia na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo. Dla przyjętych w ten sposób kandydatów po kierunkach innych niż adekwatny kierunek pierwszego stopnia Uczelnia oferuje

i prowadzi (wysoko oceniany przez studentów) jeden moduł zajęć o charakterze uzupełniającym (*bibliotekarstwo praktyczne*, 30 godz. wykład, 30 godz. laborat./ 3 ECTS). Nie można tego rozwiązania uznać jednak za trafne, funkcjonalne i wystarczające, gdyż te zajęcia mają wyraźnie i jednoznacznie charakter praktyczny, w żaden sposób nie są zorientowane na uzupełnienie wiedzy z zakresu dyscyplin będących podstawami teoretycznymi dla kierunku, co za tym idzie nie gwarantują tego, że studenci uzyskają odpowiednią wiedzę dotyczącą właściwych metod, idei, zasad i reguł badawczych adekwatnych do odpowiednich dyscyplin naukowych, co jest kluczowe gdy idzie o kierunek prowadzony na profilu ogólnoakademickim.

Dla kierunku nie zostały sformułowane i nie są stosowane odrębne, szczegółowe zasady i procedury dotyczące dyplomowania. W toku analizy stanu faktycznego (ocena wybranych prac dyplomowych) ujawnione zostały liczne błędy, uchybienia i braki, które skutkują tym, że ocena efektów procesu dyplomowania jest z gruntu negatywna. Do procedowania zostają dopuszczone prace, które dla studiów pierwszego stopnia nie weryfikują zakładanych efektów uczenia się na 6. poziomie PRK, a dla studiów drugiego stopnia 7. poziomu PRK. Prace są bardzo niskiej jakości merytorycznej, warsztatowej, koncepcyjnej. Najczęściej pozbawione elementów świadczących o opanowaniu metodologii badawczej adekwatnej dla dyscyplin, do których przyporządkowany jest kierunek studiów (z dyscypliną wiodącą nauki o kulturze i religii). Prace są niezwykle zróżnicowane pod względem objętości, (od 30-kilkustronicowych prac magisterskich do prac dwustronicowych) ubogie pod względem zaplecza literaturowego, pozbawione aparatu terminologicznego i metodologicznego, niełączące elementów teorii z rozdziałów wstępnych z interpretacjami w rozdziałach analitycznych, pełne fatalnych błędów warsztatowych, świadczących o tym, że większość dyplomantów nie posiadała kompetencji w zakresie nauk pomocniczych – przygotowania aparatu pomocniczego, przypisów, bibliografii, doboru odpowiedniej dla pracy literatury, podziału i klasyfikacji źródeł (podmiotowych, przedmiotowych, naukowych i popularnych itd.). W pracach dyplomowych uwidoczniły się błędy związane z formułowaniem tematu, planowaniem struktury pracy. Większość prac poparta jest zdezaktualizowanymi lub źle dobranymi źródłami bibliograficznymi. Recenzje prac nie zawierają bardzo często odniesień weryfikujących fundamentalne błędy takie jak np. zestawianie bibliografii według alfabetycznej kolejności imion autorów. Recenzje są lapidarne, formułowane ogólnikowo, nie stanowią więc odpowiedniej informacji zwrotnej, która byłaby instruktywna dla dyplomantów.

Egzaminy dyplomowe nie zostały dla kierunku w żaden sposób uregulowane, obowiązuje więc niepisany uzus, sprowadzający się do tego, że podczas egzaminu dyplomowego dla studiów pierwszego stopnia zadawane są dwa pytania, a na egzaminie dla studiów drugiego stopnia trzy pytania. W obu przypadkach pytania te krążą wokół tematu lub tematyki pracy. Zdarza się to nawet w tak nielogicznych sytuacjach, gdy w obu recenzjach pracy wskazano, że włączona do pracy magisterskiej część poświęcona tabu w literaturze dla dzieci i młodzieży jest niezwiązana z pracą i nie powinna w niej się znaleźć - podczas egzaminu dyplomowego zostało sformułowane pytanie właśnie o tabu w literaturze dla dzieci i młodzieży. Nie można uznać, że jest to działanie logiczne. Dla kierunku nie funkcjonują żadne uregulowania zakresowe, merytoryczne i proceduralne dotyczące sposobu organizacji i przeprowadzania egzaminów dyplomowych, co skutkuje jak wyżej opisano.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się, określone w regulaminie studiów, umożliwiają równe traktowanie studentów w tym procesie. Obowiązuje semestralny okres zaliczeniowy (jedynie osoby odbywające częściowo studia lub praktykę za granicą, mogą ubiegać się u dziekana o roczny okres zaliczeniowy). Weryfikacja

ma dotyczyć wszystkich efektów uczenia się przyjętych dla modułu. Ocena końcowa modułu może być ustalana na podstawie ocen częściowych (z ćwiczeń, egzaminu itd.) na zasadach ustalonych w sylabusie. Zaliczenia odbywają się w terminie pierwszym i poprawkowym. Terminy zaliczeń ustala prowadzący w porozumieniu ze studentami. Zasady te są dostosowywane do studentów ze specjalnymi potrzebami (np. wydłużony czas egzaminu i zaliczenia, wydłużenie sesji egzaminacyjnej, dostosowanie formy egzaminu i zaliczenia do możliwości studenta). Wykładowca ma też prawo potwierdzić tożsamość studentów w procesie weryfikacji. Zatem zasady te zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji efektów uczenia się oraz porównywalność ocen. Określają też zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej o ich postępach w nauce. Regulują też zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych, a także w sytuacjach podejrzenia o plagiat lub niesamodzielność studenta w procesie weryfikacji (korzystanie z niedozwolonych przez prowadzącego źródeł wiedzy). W uzasadnionych przypadkach prowadzący zajęcia zawiadamia rektora o możliwości popełnienia przez studenta przewinienia dyscyplinarnego.

W trakcie procesu dydaktycznego stosowane są różnorodne metody weryfikacji efektów uczenia się: egzaminy ustne i pisemne, prace pisemne, kolokwia z pytaniami otwartymi i zamkniętymi, a także ocena ciągła pracy studenta w trakcie zajęć (tzw. aktywność, merytoryczne przygotowanie do zajęć) itp. Zdarzają się zajęcia, dla których przewidziano „test ustny” (*biblioteka w systemie edukacji i kultury, metodyka pracy z czytelnikiem*) czy „ustny sprawdzian” (*literatura dla młodego odbiorcy, wiedza o czytelnictwie, wstęp do komunikologii, praktyka badań kultury czytelniczej*), które są niespecyficzne i dobrane nietrafnie. Co do zasady metody weryfikacji dobrane są właściwie dla danej kategorii efektów: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Jednakże zdarza się, że nie wszystkie efekty uczenia się są objęte metodami weryfikacji. Przykładu takiej usterki dostarcza opis zajęć *teoria i historia kultury*, gdzie nie przewiduje się weryfikacji ostatniego z efektów (o kodzie THK01_7).

Jak pokazał przegląd losowo wybranych prac etapowych, często zdarza się, że nie wszystkie prace mające na celu weryfikację efektów uczenia się, są tematycznie i co do formy zgodne z sylabusem (np. *biblioteka w systemie edukacji i kultury, wstęp do komunikologii, marketing biblioteczny, rynek książki, literatura dla młodego odbiorcy, kierunki badawcze w informatologii, podstawy reprezentacji i organizacji informacji*). Na przykład dla zajęć *wstęp do komunikologii* zaplanowano ustny sprawdzian weryfikujący poziom opanowania umiejętności z zakresu komunikologii, pytania do tego sprawdzianu mają zaś charakter teoretyczny, a komentarze nauczyciela wyraźnie wskazują na testowanie wiedzy. Na przykład dla zajęć *rynek książki* tematyka egzaminu jest zgodna z sylabusem, ale niezgodna z przedstawioną alternatywną listą lektur oraz zagadnień, które omawiane są na wykładzie. Tematyka zajęć jest też dużo szersza niż w pracach etapowych i zagadnieniach do opracowania (skupionych wyłącznie na historii rynku czytelniczego prasy, nie rynku książki. W ramach zajęć *kierunki badawcze w informatologii* za pomocą testu nie da się zweryfikować efektu: „Student potrafi stworzyć projekt badawczy, opisując czynności wchodzące w skład każdego etapu procesu badawczego”. W ramach zajęć *marketing biblioteczny* przeprowadza się prace nieujęte w sylabusie a zarazem sprawdzające inne zakresy umiejętności niż przewiduje cel i zakres zajęć, bowiem zajęcia nie mają przygotowywać do pracy jako grafik-projektant ani do organizacji eventów, ani do fundraisingu oraz budżetowania, a tego dotyczą prace etapowe z tych zajęć. Zarazem te prace są nieadekwatne do idei zajęć zawartej w zagadnieniach teoretycznych, takich jak aktualne trendy marketingu doświadczeń, marketing przez materiały video, storytelling, marketing miejsc, marketing narracyjny. Dla zajęć *literatura dla młodego odbiorcy* studenci otrzymywali na egzaminie po dwa

pytania, z jedno było wspólne dla wszystkich studentów, nie wynikało z sylabusu i nie miało na celu sprawdzenia wiedzy: „15. Własne refleksje o książce dziecięco-młodzieżowej w ujęciu historycznym”. Niekiedy zaplanowano na przykład pracę indywidualną, a w rzeczywistości studenci przygotowali prace w grupach (np. *biblioteka w systemie edukacji i kultury, marketing biblioteczny*). Niekiedy są to też grupy zbyt duże – nawet 11-osobowe, co uniemożliwia weryfikację efektów uczenia się (*marketing biblioteczny*). Bywa, że prace pisemne nie są oceniane pod kątem efektów uczenia się założonych dla zajęć, ale oceny dotyczą przede wszystkim usterek językowych na poziomie interpunkcji, powtórzeń (i to nie wszystkich) (np. *warsztaty redagowania tekstu naukowego*). W wielu przypadkach zaplanowano ocenę aktywności studentów (notabene metody uważanej za niemerytoryczną), a ta nie jest dokumentowana, podobnie jak np. zespołowy projekt w zakresie metod rozwiązywania konfliktów (drama) dla zajęć *wstęp do komunikologii*. Zdarza się, że w terminie poprawkowym używa się tego samego testu, co w pierwszym terminie (*podstawy reprezentacji i organizacji informacji*).

Informacje zwrotne ze strony nauczycieli akademickich na temat postępów studentów w nauce są zdawkowe lub nie ma ich wcale (np. *marketing w bibliotece, kolekcje cyfrowe instytucji kultury: laboratorium, literatura dla młodego odbiorcy*), niekiedy uwagi są błędnie sformułowane i w zasadzie dotyczą w większości przypadków strony językowej tekstu w zakresie podstawowym i niepełnym, a nie meritum zgodnie z efektami uczenia się dla danych zajęć (np. *biblioteka w systemie edukacji i kultury, wstęp do komunikologii, literatura dla młodego odbiorcy*). Na przykład w ramach zajęć *warsztaty redagowania tekstu naukowego* nauczyciel skupia się na wskazywaniu podstawowych usterek językowych i niewłaściwych zapisów bibliograficznych. Nie bierze pod uwagę wyznaczników stylu naukowego, jak też nie odnosi się do meritum treści prac studentów. Nie reaguje również, gdy studenci jako źródło wiedzy podają w przypisach Chat GPT.

Zasadność ocen również budzi często wątpliwości (np. *biblioteka w systemie edukacji i kultury, kolekcje cyfrowe instytucji kultury: laboratorium*). Zdarzają się sytuacje nieadekwatnej oceny, np. projekt 11-osobowego zespołu w ramach *marketingu bibliotecznego*, który oceniony został jako bardzo dobry i bez żadnego zarzutu, jest zbiorem nieskładnych pomysłów, wzajemnie się wykluczających. Praca zaś z zajęć *kolekcje cyfrowe instytucji kultury: laboratorium* jest skromna, nie ma tytułu, bibliografii, załączników, a zapewniła studentowi ocenę bardzo dobrą na zakończenie modułu. Na przykład dla zajęć *literatura dla młodego odbiorcy* trudno ocenić zasadność ocen kolokwium z powodu braku jasności co do zasad punktowania testu; ponadto proporcjonalnie nisko punktowane są pytania wymagające szerszej wypowiedzi z odwołaniem do opracowań naukowych (przynajmniej wskazania ich tytułów i autorów) w stosunku do pytań wymagających tylko wyliczenia kilku jedno-dwuwyrazowych terminów.

Wobec powyższego stosowane na wizytowanym kierunku metody weryfikacji efektów uczenia się nie są w pełni specyficzne, nie zapewniają skutecznej i kompleksowej weryfikacji efektów uczenia się ani oceny stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się. Nie zapewniają też transparentności ani porównywalności ocen. Ze względu na ich nietrafność i wadliwe stosowanie nie umożliwiają też sprawdzenia i oceny przygotowania studentów do prowadzenia działalności naukowej dla studiów pierwszego stopnia i udziału w tej działalności – dla studiów drugiego stopnia.

Metody weryfikacji i oceny umożliwiają sprawdzenie i ocenę osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się w zakresie języka obcego na poziomie B2 ESOKJ dla studiów pierwszego stopnia. Program studiów nie przewiduje na drugim stopniu studiów na żadnych

zajęciach stosowania metod weryfikacji i oceny osiągnięcia efektów uczenia się w zakresie języka obcego na poziomie B2+ ESOKJ.

Dowody na osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się są uwidocznione w pracach etapowych, egzaminacyjnych i dyplomowych. W związku z tym, że metody weryfikacji efektów uczenia się są niekompleksowe, niespecyficzne, a oceny niemiarodajne, dowody te nie poświadczają osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się przez wszystkich studentów na poziomie 6. i 7. PRK odpowiednio dla studiów pierwszego i drugiego stopnia. Nie uwidaczniają one przygotowania studentów do prowadzenia badań i udziału w tych badaniach adekwatnie dla odpowiedniego stopnia studiów. Studenci w pracach etapowych i końcowych odwołują się do internetowej społecznościowej encyklopedii i narzędzi AI jako do źródeł wiedzy naukowej, przywołując je w przypisach na równi z literaturą naukową. Prace nie wykazują też osiągnięcia umiejętności posługiwania się fachową terminologią i metodologiami badawczymi oraz krytycznym odniesieniem do tych metod analitycznych, budowania wypowiedzi naukowej różnych gatunków na poziomie 6. i 7. PRK oraz zgodnie z profilem ogólnoakademickim studiów (np. *warsztaty redagowania tekstu naukowego* na studiach drugiego stopnia). Ograniczają się też do przygotowania tekstów odtwórczych i schematycznych, często chaotycznych zbiorów definicji czy notatek, odpowiedzi na pytania, egzaminy zaś mają niekiedy dotyczyć własnych refleksji studentów. Weryfikowanie efektów uczenia się założonych dla praktyk zawodowych przeprowadzane jest na podstawie analizy trzech złożonych przez studenta dokumentów: raportu z przebiegu praktyk, opinii o praktyce studenta, dzienniczka praktyk (który zawiera tylko bardzo ogólne informacje o czynnościach wykonywanych przez studenta w poszczególnych dniach) oraz rozmowy z uczelnianym opiekunem praktyk.

Prace dyplomowe również nie poświadczają osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się przez wszystkich studentów na poziomie 6. i 7. PRK odpowiednio dla studiów pierwszego i drugiego stopnia. W pracach tych mylone są podstawowe pojęcia, zjawiska są błędnie kategoryzowane (np. blog i witryna internetowa), w miejscu analiz często nie wprowadza się generalizacji, kryteriów, wskazania co do metod doboru oraz prowadzonej analizy, płytka lub zerowa i niesprofilowana analiza treści. Większość prac w całości obarczona jest powtarzającymi się podstawowymi błędami, w tym literatura, wszelkie źródła teoretyczne, dane lokowane są przestarzałe (np. do roku 2018), co powoduje, że wszelkie analizy zestawiające tamte refleksje z dzisiejszą sytuacją w przestrzeni zapośredniczonej cyfrowo nie mają wielkiego uzasadnienia merytorycznego i poznawczego. Ponadto w pracach nie wskazuje się często żadnych metod badań właściwych dla reprezentowanych nauk (czy to w kontekście antropologicznym i kulturoznawczym, czy nauk o komunikacji społecznej i mediach właściwych dla badania np. zjawisk sieciowych). Kolejną notoryczną usterką prac dyplomowych jest niedzielenie rozległych bibliografii na podmiotową i przedmiotową czy źródła i opracowania itd. Dla kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo jest to jednak kluczowa weryfikacja osiągnięcia efektów uczenia się, a tymczasem nie są one osiągnięte nawet w odniesieniu do nabycia kompetencji warsztatowych o podstawowym charakterze. Istotnymi problemami w pracy na 7. poziomie PRK są: odwoływanie się do źródeł biznesowych (portal reklamy i poligrafii jako do źródeł typologizujących okładki publikacji książkowych), odwoływanie się do popularnych portali i (przestarzałych – 2012 roku) informacji i treści dotyczących e-booków; odwoływanie się do nieaktualnej literatury (szczególnie odnośnie zagadnień marketingowych np. z 2004, z 1994 roku). Z kolei inny powtarzalny problem ujawnia praca magisterska pt. *Promocyjna funkcja okładki książki*, która nie została poświęcona promocyjnej funkcji okładek, a jest zbiorem opisowych informacji na temat typów i form opraw wydawnictw ciągłych, zawiera nieco informacji z zakresu materiałoznawstwa, a następnie

pojedynczy, izolowany i wyłącznie deskryptywny opis kolekcji okładek wybranego wydawnictwa. Takie ukształtowanie pracy nie pozwala na odpowiednie zdanie sprawy z projektowanego pytania badawczego, jakie są promocyjne funkcje okładek książek. Praca ta, po zreferowaniu w poprawny, ale odtwórczy i ogólny, nieukierunkowany problemowo sposób wiedzy na temat okładkoznawstwa, przechodzi do pojedynczego rozdziału analitycznego. Jest on nieuzasadniony co do wyboru, prosty, opisowy, monografizujący działanie jednego niszowego wydawnictwa. W pracy brak aparatu badawczego z zakresu estetyki i sztuk plastycznych, brak tła porównawczego lub zaprojektowanego badania, które wskazywałoby na osiągnięcie 7 poziomu PRK zgodnie ze studiami drugiego stopnia realizowanymi na profilu ogólnoakademickim. Podobna sytuacja dotyczy pracy magisterskiej pt. *Książka zabawka na polskim rynku wydawniczym po roku 2000*: praca przygotowana i przedłożona do oceny w tym stanie, formie i rozmiarze nie powinna być dopuszczona do dalszego procedowania. Praca ta liczy realnie 34 strony tekstu (w tym fragmenty kilkudzaniowe mieszczące się na całych stronach oraz przeskalowane wykresy), jednostronicowy wstęp oraz jednoakapitowe zakończenie. W rozdziale pierwszym pisząca podejmuje próbę rozpoznania stanu badań dotyczących książki zabawki, przytacza trzy teksty na ten temat (najnowszy z 2016 r.), odnosi się do nieaktualnej dzisiaj literatury pedagogicznej i bibliotecznodydaktycznej. W rozdziale drugim dokonuje przeglądu oferty w zakresie książek zabawek na polskim rynku wydawniczym po roku 2000. Zaczyna ten rozdział uwagami dotyczącymi wpływu książki dla dziecka w wieku 0-6 lat na rozwój jego wrażliwości estetycznej (co jest merytorycznym i formalnym nieporozumieniem). Następnie w tym rozdziale znajdujemy podrozdział „Wątek tabu w literaturze dziecięcej”. W kolejnym fragmencie zawarto zdawkowe uwagi o wydawnictwach dla dzieci i młodzieży. Następnie wizytówki wydawnictw (bez podania refleksji nad kryteriami doboru, opisu, zestawienia). Rozdział trzeci nosi tytuł „Książka-zabawka okiem bibliotekarzy”. Nieporadnie przygotowana prosta ankieta została skierowana do 20 placówek bibliotecznych. Ankieta składa się z ośmiu pytań z odpowiedziami do wyboru z menu. Zebrane dane ilościowe zostały zreferowane, dane jakościowe w taki sposób w zasadzie nie mogą zostać uzyskane, więc i nie ma mowy, by cokolwiek w pracy z ankiety wnioskować. Praca więc nie weryfikuje osiągnięcia 7 poziomu PRK zgodnie ze studiami drugiego stopnia realizowanymi na profilu ogólnoakademickim. W sumie prace etapowe i zwłaszcza prace dyplomowe nie potwierdzają osiągnięcia przez studentów wiedzy, umiejętności i kompetencji odpowiednio na 6. i 7. poziomie PRK. Nie potwierdzają też przygotowania studentów do formułowania i rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów badawczych ani (innowacyjnego – dla studiów drugiego stopnia) wykonywania zadań w nieprzewidywalnych warunkach, jak też rozważania fundamentalnych dylematów współczesnej cywilizacji, co jest wymagane charakterystykami drugiego stopnia PRK.

Jeśli chodzi o odniesienie tematyki zagadnień egzaminacyjnych, prac etapowych i dyplomowych do dyscyplin naukowych, to należy stwierdzić, że prace te dotyczą w zasadzie tylko dyscypliny bibliologia i informatologia. Dotyczą bowiem np. bibliotek (np. analiza SWOT, kampanie marketingowe bibliotek, biblioteki cyfrowe, wizerunek bibliotekarza), komunikacji i komunikologii (w tym komunikacji niewerbalnej, medialnej, internetowej, prasoznawstwa), warsztatu badacza (w tym przede wszystkim warsztatu bibliologicznego). Na studiach drugiego stopnia zdarzają się prace o mocnej podbudowie pedagogicznej (*Wizerunek bibliotekarza w opiniach czytelników i bibliotekarzy*). Prace egzaminacyjne, etapowe i dyplomowe nie dotyczą zatem na wszystkich stopniach studiów nauk o kulturze i religii – dyscypliny wiodącej. Nie powstają też prace dające się zaliczyć do literaturoznawstwa ani pozostałych dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany. Wszystkie weryfikują efekty uczenia się w zakresie nauk o komunikacji społecznej i mediach – dyscypliny dodatkowej.

Studenci są autorami i współautorami publikacji naukowych w dyscyplinie bibliologia i informatologia oraz nauki o komunikacji, np. w czasopismach „Bibliotekarz”, „Nowa Biblioteka. Czasopismo Koła Naukowego Bibliotekoznawców Uniwersytetu Śląskiego”, „Acta Universitatis Lodzianis. Folia Librorum”, „Bibliotheca”. W sumie publikacje te mieszczą się w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach, nie poświadczają zaś osiągnięcia przez studentów wiedzy i umiejętności w dyscyplinie wiodącej – nauki o kulturze i religii ani w pozostałych dyscyplinach dodatkowych, do których kierunek został przyporządkowany.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium niespełnione

Uzasadnienie

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia pierwszego stopnia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów wyłącznie na studia pierwszego stopnia. Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane spójne i przejrzyste zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym ogólne dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

System weryfikacji efektów uczenia się nie umożliwia w pełni monitorowania postępów w uczeniu się oraz rzetelnej i wiarygodnej ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Stosowane metody weryfikacji i oceny są częściowo zorientowane na studenta, nie umożliwiają uzyskania pełnej informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się. Nie pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja nie potwierdzają pełnego osiągnięcia efektów uczenia się na poziomie 6 i 7 PRK, dotyczą dyscypliny dodatkowej nauki o kulturze i religii, nie mieszczą się w dyscyplinie wiodącej nauki o kulturze i religii ani w innych, do których kierunek został przyporządkowany.

Propozycja oceny kryterium niespełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

- 1) nieselektywnych zasad w procesie rekrutacji na studia drugiego stopnia;
- 2) wadliwego procesu dyplomowania;
- 3) nietrafnego systemu kwalifikacji uzyskiwanych w szkolnictwie wyższym;

- 4) nieefektywnego systemu weryfikacji i oceny stopnia osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się, w tym przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności;
- 5) braku metod weryfikacji i oceny efektów uczenia się na studiach drugiego stopnia języka obcego na poziomie B2+;
- 6) prac etapowych, egzaminacyjnych, projektów studenckich, dzienników praktyk, prac dyplomowych i osiągnięć studentów nieweryfikujących efektów uczenia się na 6 i 7 poziomie PRK w zakresie dyscypliny wiodącej i innych dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek (poza naukami o komunikacji społecznej i mediach).

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

W roku akademickim 2024/2025 zajęcia na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo prowadzi 29 nauczycieli akademickich; wśród nich 2 profesorów tytularnych, 9 doktorów habilitowanych, 16 doktorów oraz 2 osoby, których stopnie nie zostały podane. Biorąc pod uwagę, że na kierunku studiuje w sumie 145 studentów, są to proporcje stwarzające komfortowe warunki do realizacji zajęć: liczbowy stosunek pracowników do studentów wynosi 1:5. Spośród już wspomnianych 29 osób 12 posiada aktualny i udokumentowany dorobek naukowy w dyscyplinie nauki o kulturze i religii, 4 - w literaturoznawstwie, 2 – w polonistyce. 7 osób to pracownicy dydaktyczni, 1 pracownik należy do grupy badawczo-technicznej, 1 osoba pracuje w administracji uczelni, 1 osoba to doktorantka i 1 osoba pracuje w instytucji kultury. Pracownicy niebędący pracownikami naukowo-badawczymi legitymują się przede wszystkim doświadczeniem praktycznym w obszarach tematycznych wyznaczonych przez realizowane zajęcia oraz doświadczeniem w zakresie dydaktyki akademickiej; poza jednym przypadkiem mają również pewien dorobek publikacyjny skorelowany z profilem prowadzonych zajęć. Pracownik administracji oraz osoba pracująca w instytucji kultury mają doświadczenie praktyczne uzasadniające prowadzenie zajęć o charakterze ćwiczeniowo-laboratoryjnym. Doktorantka przygotowuje rozprawę w zakresie literaturoznawstwa, a tym samym ma kompetencję do prowadzenia zajęć (ćwiczeń) z *literatury popularnej*. Zarówno liczebność kadry, jak i jej struktura, i kwalifikacje stanowią przesłankę zapewnienia prawidłowej realizacji zajęć, osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów uczenia się oraz komfortu pracy zarówno z perspektywy studentów, jak i prowadzących zajęcia.

Dorobek naukowy nauczycieli akademickich jest zakresowo różnorodny i obejmuje głównie problematykę bibliologiczną, bibliotekoznawczą, bibliograficzną, informatologiczną, między innymi: kulturę książki, w tym jej historię; kulturotwórczą rolę bibliotek; edytorstwo; bibliotekarstwo i bibliotekoznawstwo, w tym kulturę czytelnictwa, działalność społeczną i promocyjną bibliotek i instytucji informacji, prowadzoną z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych; sposoby i narzędzia reprezentacji i wyszukiwania informacji; ochronę i zachowanie dziedzictwa kulturowego (w tym archiwalnego), także poprzez zastosowanie narzędzi cyfrowych. Odrębną kategorię stanowią badania związane z tekstami kultury (np. w postaci adaptacji filmowych polskiej literatury i komiksów przeznaczonych dla młodych odbiorców) oraz badania twórczości pisarzy i jej recepcji, w tym recepcji w przestrzeni sieciowej. Badania nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo obejmują również, i jest to unikatowa specjalizacja w Polsce, problematykę ochrony i konserwacji zbiorów bibliotecznych. Obsada poszczególnych zajęć jest w zdecydowanej większości prawidłowa, tj. dorobek naukowo-badawczy (poza nielicznymi wyjątkami), kompetencje dydaktyczne i doświadczenie nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia są zgodne z nauczonymi treściami oraz dyscyplinami, głównie jednak z bibliologią i informatologią, która obecnie wchodzi w skład dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach. W kilku przypadkach (wskazanych w załączniku nr 4) nie zostało udokumentowane powiązanie problematyki zajęć z badaniami nauczyciela prowadzącego te zajęcia. Wybrane ćwiczenia są prowadzone przez doktorantów kształcących się w Szkole Doktorskiej UŚ. Doktoranci są przygotowywani do prowadzenia zajęć dzięki zajęciom kursowym w SD UŚ. Zajęcia prowadzone w roku akademickim 2024/2025 przez doktorantkę są powiązane z dyscypliną, w której prowadzi badania na stopień naukowy doktora. W dokumentacji nie ma informacji o nadzorze/wsparciu nad realizacją zajęć prowadzonych przez doktorantów SD UŚ.

W procesie dyplomowania uwidoczniły się braki w zakresie korelacji obszaru zainteresowań badawczych promotorów z tematyką realizowanych prac, co sprawia, że promotorzy nie zawsze skutecznie kontrolują osiąganie w pracach dyplomowych odpowiednich poziomów PRK. Również w czasie egzaminów dyplomowych pytania zadawane przez promotorów, jak i recenzentów, nie zawsze pozwalają na zweryfikowanie osiągnięcia efektów z odpowiednich poziomów PRK. Przy ustalaniu tematu pracy dyplomowej tylko incydentalnie uwzględnia się zainteresowania naukowe studenta, programy badawcze realizowane w dyscyplinie oraz możliwości w zakresie opieki naukowej nad daną pracą dyplomową. Pod względem tematycznym prace dyplomowe lokują się przede wszystkim w obszarze badawczym bibliologii, bibliotekoznawstwa, bibliografii, informatologii oraz literaturoznawstwa. **Zaleca się** monitorowanie zakresu tematycznego dorobku publikacyjnego promotorów i kandydatów na promotorów prac dyplomowych w celu zapewnienia ze strony promotora adekwatnej opieki eksperckiej. Przy zatwierdzaniu tematów prac dyplomowych należy ocenić związek proponowanego tematu z obszarem specjalności promotora, sformułowanymi dla kierunku efektami uczenia się oraz z koncepcją kształcenia powiązaną z dyscyplinami naukowymi, do których przyporządkowany jest kierunek.

Osoby prowadzące zajęcia posiadają wieloletni staż pracy na Uniwersytecie Śląskim lub w innych uczelniach wyższych, spełniają wymogi przewidziane w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz zasadach obowiązujących na Uczelni, które zakładają zatrudnianie pracowników badawczych i badawczo-dydaktycznych legitymujących się dorobkiem naukowym adekwatnym do etapu ich kariery naukowej w drodze otwartych konkursów ogłaszanych na forach krajowych i międzynarodowych. Zespół osób prowadzących zajęcia jest stabilny. Zajęcia

kształtujące między innymi wiedzę i umiejętności studentów jako przyszłych badaczy są prowadzone przez osoby, które same są aktywne badawczo i publikacyjnie.

W latach, które minęły od ostatniej oceny kierunku dwie osoby pomyślnie zakończyły procedury awansowe - jedna osoba otrzymała tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych, jedna uzyskała stopień naukowy doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach. W toku jest kolejna procedura habilitacyjna (z nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach). Biorąc pod uwagę czas, który minął od ostatniej oceny kierunku, nie jest to jednak wysoka liczba awansów. **Rekomenduje** się zatem zaplanowanie i wdrożenie procedur wsparcia ścieżki awansu pracowników i urealnienia zachęt do zdobywania przez nich stopni naukowych, co przyczyni się do lepszej realizacji standardu 4.2. Polityka kadrowa, rozwój i doskonalenie kadry. Obecnie realizowana polityka kadrowa nie w pełni sprzyja rozwojowi naukowemu nauczycieli akademickich, ich kompetencji dydaktycznych i samodoskonaleniu.

Obciążenie zajęciami poszczególnych osób prowadzących zajęcia, czyli tzw. pensum, jest zróżnicowane. Około $\frac{3}{4}$ zespołu realizuje zajęcia w wymiarze równym lub nieco tylko wyższym od przyjętego uregulowaniami obowiązującymi w tym zakresie na Uczelni, $\frac{1}{4}$ - w wymiarze znacznie przekraczającym wymiar pensum. Rozpiętość waha się od ok. 50% ponad liczbę 210, do ok. 120% ponad 210. Uregulowania przyjęte na Uczelni stanowią, że roczny wymiar zajęć dydaktycznych w przypadku pracowników badawczo-dydaktycznych może być zwiększony o $\frac{1}{4}$ wymiaru podstawowego, a w przypadku pracowników dydaktycznych - o $\frac{1}{2}$. Nauczycielowi akademickiemu, za jego zgodą, może być powierzona prowadzenie zajęć dydaktycznych w godzinach ponadwymiarowych w wymiarze nieprzekraczającym dwukrotności rocznego wymiaru zajęć dydaktycznych. W jednym przypadku dwukrotność rocznego wymiaru zajęć dydaktycznych została przekroczona, a w trzech przypadkach jest bliska tej granicy (dwa razy 416 i raz 389 godzin w stosunku do dwukrotności liczby 210). W związku z tym sformułowane zostaje rekomendacja dotycząca opracowania i wdrożenia działań w celu wyeliminowania tego zjawiska.

Większość prowadzących zajęcia odbyła szkolenia i posiada kompetencje dydaktyczne związane z prowadzeniem zajęć, doskonaleniem warsztatu dydaktycznego, także te nakierowane na uwzględnianie szczególnych potrzeb osób studiujących (związanych ze zdrowiem, trudnymi sytuacjami życiowymi itp.). W ostatnich latach pracownicy wzięli udział w sumie w 46 szkoleniach. Część z nich była ściśle związana z profilem tematycznym zajęć, część dotyczyła wykorzystania metod i technik kształcenia na odległość. Na podstawie zapisów w wybranych sylabusach i hospitacji wybranych zajęć można stwierdzić, że szkolenia, w których uczestniczyli prowadzący zajęcia, nie znalazły swojego przełożenia na praktykę dydaktyczną, w tym skutecznego i trafnego korzystania z platform e-learningowych, wykorzystania narzędzi cyfrowych i in.

Na kierunku nie są prowadzone zajęcia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela-bibliotekarza.

Dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia jest transparentny, adekwatny do możliwości i potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć, uwzględniający w dużej mierze dorobek naukowy, dydaktyczny i doświadczenie. Kadra jest oceniana przez studentów w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem. Ocena wszystkich zajęć dydaktycznych odbywa się w każdym semestrze. Brane są w niej pod uwagę m.in. dane z ankiet wypełnianych przez studentów oraz hospitacji prowadzonych przez dyrektora kierunku lub wyznaczoną osobę. Zwrotność ankiet w ujęciu semestralnym jest niska. Nie określono jednak poziomu responsywności, przy którym

wyniki ankiet nie są brane pod uwagę przy ocenie okresowej pracowników. Dla kierunku nie prowadzi się żadnych działań wspierających dialog ze studentami w obszarze ewaluacji zajęć. Wypełnianie obowiązków badawczych, dydaktycznych oraz organizacyjnych przez nauczycieli akademickich jest również weryfikowane podczas oceny okresowej dokonywanej obecnie co cztery lata. Uzyskanie pozytywnej oceny jest warunkiem przedłużenia zatrudnienia oraz awansu. Ocena pracowników badawczo-dydaktycznych składa się z czterech elementów: okresowej oceny dorobku naukowego i dydaktycznego oraz zaangażowania w sprawy organizacyjne Uczelni i Wydziału; oceny doświadczenia zawodowego zdobytego poza Uczelnią; wyników hospitacji dydaktycznych; uwag i opinii studentów wyrażonych w ankietach ewaluacyjnych. Pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi podlegają ocenie bieżącej dokonywanej przez bezpośredniego przełożonego.

Zatrudnienie na stanowiskach badawczo-dydaktycznych w przypadku pełnych etatów odbywa się wyłącznie na drodze otwartych konkursów. Na poziomie Wydziału Humanistycznego dobór nauczycieli akademickich jest poprzedzony analizą celowości zatrudnienia w kontekście potrzeb dydaktycznych na kierunku, jakości kształcenia, a także dorobku i perspektyw naukowych kandydatów. Opinie w tym zakresie wyraża dyrektor Instytutu pod kątem działalności badawczej oraz prodziekan ds. kształcenia i studentów w porozumieniu z dyrektorem kierunku pod kątem dydaktycznym, w celu zapewnienia powiązania pracy dydaktycznej z dorobkiem i doświadczeniem naukowym pracowników.

Należy odnotować istnienie systemu motywującego pracowników do podnoszenia swoich kwalifikacji zarówno naukowych, jak i dydaktycznych, a wśród nich systemu projakościowego za wyróżniającą się działalność naukową oraz Systemu Motywacyjnego w Dydaktyce Akademickiej (SMoDA). Wśród wyróżnionych są osoby prowadzące zajęcia na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo. Uczelnia i Wydział zapewniają dostęp do nieodpłatnych szkoleń i kursów wzmacniających kompetencje zarówno pracowników, jak i studentów.

Łączenie działalności dydaktycznej z działalnością naukową oraz włączanie studentów w prowadzenie badań naukowych, daje osobom studiującym możliwość zapoznania się z ekspercką wiedzą pracowników, jak również pozwala osobom studiującym na rozwijanie zainteresowań naukowych, poznawanie praktycznej strony prowadzenia badań naukowych, przygotowania się do ewentualnej pracy naukowej. Przykłady takich działań są jednak nieliczne. Ważnym aspektem łączenia działalności dydaktycznej z działalnością naukową jest stworzenie osobom studiującym możliwości publikacyjnych, czego dowodem są wykazy publikacji studentów kierunku.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba i struktura nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami tylko częściowo zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Liczebność kadry w stosunku do liczby studentów umożliwiają prawidłową realizację zajęć. Prowadzący zajęcia mają kompetencje pedagogiczne oraz są przygotowani do prowadzenia zajęć, również z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Jednak w kilku przypadkach stwierdzono brak udokumentowanego powiązania problematyki zajęć, również problematyki prac dyplomowych, z badaniami nauczyciela prowadzącego te zajęcia.

Obciążenie godzinowe prowadzących zajęcia w kilku przypadkach znacznie przekracza wyjściową liczbę godzin określoną w uregulowaniach przyjętych na Uczelni. Z jednym wyjątkiem prowadzący zajęcia są zatrudnieni na Uczelni jako podstawowym miejscu pracy.

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, choć zostały zdiagnozowane poważne problemy dotyczące realizacji seminariów dyplomowych – w aspekcie jakości pracy dyplomowych, nieosiągnięcia przez dyplomantów odpowiednich poziomów PRK. Ocena kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzana z udziałem studentów, nie jest w pełni skuteczna i nie prowadzi do naprawy stwierdzanych błędów w procesie kształcenia.

Polityka kadrowa nie w pełni sprzyja trwałemu rozwojowi nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia w zakresie zdobywania kolejnych stopni i tytułu naukowego.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

1. Zaplanowanie i wdrożenie procedur wsparcia ścieżki awansu pracowników i urealnienia systemu motywowania i zachęt do zdobywania przez nich stopni naukowych.
2. Opracowanie i wdrożenie działań w celu wyeliminowania zjawiska nierównomiernego obciążenia pracowników obowiązkami dydaktycznymi.

Zalecenia

1. Zaleca się wdrożenie systemu wsparcia promotorów i kandydatów na promotorów prac dyplomowych w zakresie umożliwiania studentom studiów pierwszego stopnia osiągnięcia efektów z 6. poziomu PRK, a studentom studiów drugiego stopnia – 7. poziomu PRK.
2. Zaleca się monitorowanie zgodności doboru tematyki prac dyplomowych z obszarami badawczymi i kompetencją w zakresie dyscyplin naukowych pod kątem związku proponowanego tematu z obszarem specjalności eksperckiej promotora.
3. Zaleca się wdrożenie systemu wsparcia nauczycieli akademickich w rozwoju kompetencji dydaktycznych.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Zajęcia na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo prowadzone są w budynkach Uniwersytetu Śląskiego usytuowanych w pobliżu CINIbA (Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka), czyli infrastruktury bibliotecznej dla kierunku. W najbliższym otoczeniu znajdują się parkingi z wydzielonymi i oznakowanymi miejscami parkingowymi dla osób z dysfunkcjami narządów ruchu. Wybór budynku i sali jest uwarunkowany dostępnością pomieszczenia. Budynki i sale są współdzielone z innymi kierunkami prowadzonymi na Wydziale i są odpowiednie do potrzeb realizacji dydaktyki na ocenianym kierunku.

Do dyspozycji nauczycieli i studentów są trzy sale komputerowe (każda z 16 stanowiskami), aula licząca 104 miejsca oraz sale dydaktyczne, w których mieszczą się grupy liczące od 14 do 44 osób, co ze względu na liczbę studentów i liczebność grup spełnia wymagania i oczekiwania. Sale dydaktyczne są wyposażone w projektory, komputery, nagłośnienie i systemy łączności, które umożliwiają efektywną realizację procesu dydaktycznego. Znaczna część wyposażenia jest to sprzęt nowy, kompatybilny z wykorzystywanym oprogramowaniem ogólnego i specjalistycznego (bibliotecznego, edytorskiego, informacyjnego itd.) przeznaczenia, nieodbiegający od aktualnych standardów, umożliwiający prawidłową realizację zajęć, w tym z wykorzystaniem technik informacyjno-komunikacyjnych. Studenci mają dostęp do laboratoriów i specjalistycznego oprogramowania poza godzinami zajęć, w celu wykonywania zleconych prac, zadań.

W pracowniach komputerowych zainstalowane jest oprogramowanie niezbędne do prowadzenia zajęć. Wszystkie stanowiska komputerowe posiadają dostęp do lokalnej sieci komputerowej, a także sieci informatycznej UŚ i Internetu. Pracownicy i studenci mają również dostęp do sieci bezprzewodowej. Podstawowym narzędziem wykorzystywanym w nauczaniu zdalnym i hybrydowym na kierunku jest Microsoft Teams (Microsoft 365). Po powrocie do realizowania zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów zachowano możliwość równoległego utrzymywania na MS Teams zespołów, które przyczyniają się do zwiększenia efektywności komunikacji wykładowcy ze studentami, ułatwiają przysyłanie materiałów dydaktycznych, a także umożliwiają studentom pracę w grupach. Oprogramowanie umożliwia synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami i innymi osobami prowadzącymi zajęcia. Do dyspozycji jest też wykorzystywana przez nauczycieli akademickich i inne osoby prowadzące zajęcia platforma e-learningowa Uniwersytetu Śląskiego osadzona w środowisku Moodle.

Przed rozpoczęciem każdego roku akademickiego zespół informatyków oraz opiekun pracowni dokonują przeglądu sprzętu i oprogramowania. Problemy zgłaszane są na bieżąco informatykom. Zauważone w trakcie hospitacji zajęć problemy z uruchomieniem sprzętu miały swoje źródło po stronie osoby prowadzącej zajęcia. Zapotrzebowanie w zakresie wyposażenia infrastruktury przekazywane jest władzom dziekańskim. Sale, pracownie i laboratoria oraz ich wyposażenie, w tym infrastruktura informatyczna i oprogramowanie są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiając studentom osiągnięcie założonych efektów uczenia się.

Elementem infrastrukturalnym jest również Pracownia Ochrony Zbiorów Bibliotecznych, która jest unikatem w skali kraju. Są w niej prowadzone badania nad mikrobiologicznymi i fizykochemicznymi

parametrami książek przy użyciu specjalistycznego sprzętu oraz rozwijane są kompetencje i praktyczne umiejętności z zakresu ochrony, przechowywania i konserwacji zbiorów bibliotecznych. Pracownia realizuje projekty badawcze dotyczące zabytkowych kolekcji, oferuje nowoczesne zaplecze introligatorskie i umożliwia studentom zdobycie praktycznych umiejętności na przykład w zakresie tworzenia opraw książkowych. Działalność dydaktyczna Pracowni obejmuje zajęcia z ochrony zbiorów bibliotecznych i grupy modułów *ochrona i bezpieczeństwo zbiorów bibliotecznych i archiwalnych* oraz liczne zajęcia grupy modułów studiów drugiego stopnia *kultura i edytorstwo książki*. Istotną częścią wykształcenia akademickiego w zakresie informacji naukowej i bibliotekoznawstwa jest wiedza, kompetencje i umiejętności praktyczne w zakresie ochrony zbiorów dokumentów, ich konserwacji i bezpiecznego przechowywania. Osiągnięciu tego celu służą zajęcia realizowane w Pracowni z wykorzystaniem dostępnego tam sprzętu i materiałów. Zajęcia służą między innymi wykształceniu umiejętności praktycznego wykorzystania wiedzy teoretycznej z obszaru ochrony i konserwacji zasobów dokumentów, zwłaszcza starych druków i zbiorów specjalnych.

W budynku, w którym realizowane są zajęcia na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo, znajduje się pięć wind i jedna platforma schodowa, a na zewnątrz cztery rampy dostępne dla wózków, co czyni wszystkie miejsca zajęć dydaktycznych dostępnymi dla studentów z dysfunkcjami ruchu. Obiekt wyposażony jest w elementy ułatwiające orientację osobom niewidomym. W hallu głównym na parterze są ścieżki naprowadzające. Przed schodami i windami znajdują się pola uwagi i tabliczkami w alfabecie Braille'a. W salach są specjalistyczne stoliki dla osób poruszających się na wózkach, ale nie ma gotowych rozwiązań co do przeorganizowania układu przestrzennego sal, gdyby w grupie znalazła się osoba poruszająca się na wózku. **Rekomenduje się** przygotowanie takich rozwiązań w celu dostosowania sal dydaktycznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, zwłaszcza poruszających się na wózku, aby osoby te mogły w pełni korzystać z infrastruktury dydaktycznej. Osobom z dysfunkcjami zapewniony jest dostęp do urządzeń i specjalistycznego oprogramowania komputerowego wspomagającego korzystanie z urządzeń komputerowych, a tym samym dostęp do zasobów naukowych i dydaktycznych oraz uczenie się. Centrum Obsługi Studentów UŚ udostępnia sprzęt taki jak: notebooki, dyktafony, systemy FM, lupy elektroniczne, zestawy książki mówionej. Niezależnie od udogodnień technicznych studenci niesłyszący lub niedosłyszący posługujący się Polskim Językiem Migowym, mogą liczyć na pomoc tłumacza. Wydział dysponuje środkami finansowymi na przydzielenie studentowi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi asystenta, którego zadaniem jest towarzyszenie, wspieranie i opieka. W studenckiej strefie Aktywności i Relaksu znajduje się sala warsztatowa, kąciak czytelniczy oraz kąciak zabaw dla dzieci; przestrzeń ta jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Również zaplecze sanitarne jest dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Lokalizacja Biblioteki, liczba, wielkość i układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne, liczba miejsc w czytelni, liczne udogodnienia dla użytkowników, nowoczesne usługi biblioteczno-informacyjne, godziny otwarcia zapewniają warunki do prawidłowego korzystania z zasobów bibliotecznych zarówno tych w postaci tradycyjnej, jak i cyfrowej. Zapewniona jest zgodność infrastruktury oraz zasad korzystania z niej z regułami ochrony i bezpieczeństwa w środowisku pracy (BHP). Zasoby biblioteczne i informacyjne CINIiBA są zgodne z potrzebami nauczania i uczenia się, umożliwiają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów przygotowania do prowadzenia własnych badań naukowych. Zespół biblioteczny CINIiBA liczy ponad 1,2 miliona jednostek, z czego przeszło 400 tysięcy znajduje się w przestrzeni wolnego dostępu. Pozostałe materiały są w magazynach bibliotecznych – aby skorzystać z nich składa się zamówienie za pośrednictwem katalogu Integro.

W gmachu CINIiBA do dyspozycji użytkowników są dwie czytelnie: ogólna i czasopism bieżących. Swobodnie uczyć się można w przestrzeni wolnego dostępu, gdzie mieszczą się wygodne stanowiska komputerowe, a także w specjalnie przystosowanych kabinach do pracy indywidualnej, zapewniających ciszę. CINIiBA oferuje również szeroki wachlarz usług zdalnych. Rozwiązanie to znajduje uznanie użytkowników ze względu na wygodę korzystania z publikacji oraz szybkość dostępu do interesujących treści. Obejmują piśmiennictwo zalecane w sylabusach w liczbie egzemplarzy dostosowanej do potrzeb procesu nauczania i uczenia się oraz liczby studentów, a także wersje elektroniczne zasobów dostępne zarówno w sieci wewnętrznej, jak i zewnętrznej po zalogowaniu się na konto studenta/pracownika. CINIiBA prenumeruje również czasopisma naukowe niezbędne do realizacji procesu dydaktycznego na kierunku i uczenia się. Infrastruktura CINIiBA jest w pełni dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Na kierunku nie są kształceni nauczyciele-bibliotekarze.

Ocena infrastruktury, w tym wykorzystywanej w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, jest dokonywana okresowo zgodnie z wewnętrznymi procedurami zapewniania jakości, prowadzonymi przez odpowiednie jednostki Uczelni, takie jak komisje ds. kształcenia i studentów, dziekan lub właściwi prodekanowie w porozumieniu z Działem Administracyjno-Gospodarczym. Oceną objęta jest również dostępność pomocy dydaktycznych, wyposażenie w sprzęt komputerowy oraz oprogramowanie. Prowadzone są okresowe przeglądy infrastruktury dydaktycznej, w tym wykorzystywanej w kształceniu na odległość, infrastruktury naukowej i bibliotecznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, aparatury badawczej, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych obejmujące ocenę sprawności, dostępności, nowoczesności, aktualności, dostosowania do potrzeb procesu nauczania i uczenia się, liczby studentów, potrzeb osób niepełnosprawnością. System biblioteczny jest monitorowany systematycznie; można zgłaszać braki zasobów, między innymi w trybie „Zaproponuj zakup”. Analiza jakości zasobów i usług jest przeprowadzana co najmniej raz w roku, przy okazji sporządzania raportu dotyczącego jakości kształcenia. Na etapie opracowywania sylabusów modułów sprawdzana jest dostępność nowych publikacji oraz aktualność już posiadanego zasobu. Wśród studentów przeprowadzane są rozmowy dotyczące warunków nauki, dostępności zasobów dydaktycznych i jakości infrastruktury. Wyniki są analizowane przez Władze Uczelni i komisje ds. jakości kształcenia, co pozwala na identyfikację potrzeb i obszarów do poprawy. Studenci mogą również zgłaszać swoje uwagi i propozycje bezpośrednio przez system USOS lub w trakcie spotkań z władzami dziekanatu. Mimo istnienia procedur system zapewniania jakości infrastruktury nie zawsze działa prawidłowo; nie wszystkie nieprawidłowości są diagnozowane, należałoby dążyć do zapewnienia systemowego udziału nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia, jak również studentów, w okresowych przeglądach szeroko rozumianej infrastruktury, wykorzystując także wnioski z oceny dokonywanej przez studentów.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Utrzymywanie Pracowni Ochrony Zbiorów Bibliotecznych, unikatowej w skali kraju. Dzięki niej możliwe jest specjalizowanie się pracowników w badaniach związanych z konserwacją zbiorów, szczególnie książki dawnej i zbiorów specjalnych, a następnie wykorzystywanie tych doświadczeń w procesie dydaktycznym. Pracownia zapewnia również udział studentów w podstawowych zabiegach konserwatorskich i zdobywanie przez nich nowych doświadczeń.

Rekomendacje

1. Rekomenduje się zapewnienie systemowego udziału nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia, jak również studentów, w okresowych przeglądach szeroko rozumianej infrastruktury, wykorzystując także wnioski z oceny dokonywanej przez studentów.
2. Rekomenduje się opracowanie schematów reorganizacji układu przestrzennego sal z wykorzystaniem specjalistycznych stolików dla osób poruszających się na wózkach.

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo wynika z przyjętej koncepcji i celów kształcenia. Wpisana jest w systemowy model współpracy funkcjonujący na Uniwersytecie Śląskim, obejmujący trzy płaszczyzny: ogólnouczelnianą (poprzez Biuro Współpracy z Gospodarką UŚ - utrzymujące kontakty z przedsiębiorcami oraz przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego), wydziałową (współpraca ze szkołami Śląska) oraz kierunkową (poprzez Rady Dydaktyczne kierunków informacja

naukowa i bibliotekoznawstwo oraz architektura informacji). Duży wpływ na rozwój ocenianego kierunku ma Rada Dydaktyczna poprzez zgłaszanie oczekiwań pracodawców wobec absolwentów, opiniowanie programu studiów i założonych efektów uczenia się oraz promowanie absolwentów na rynku pracy. W celu skutecznego dostosowywania oferty kształcenia do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego i przygotowania się do modyfikacji programu studiów drugiego stopnia powołana została Rada Interesariuszy Zewnętrznych (09.2024-08.2025), której ośmiu członków - dyrektorów bibliotek, instytucji kultury, wydawnictw i mediów oprócz doradztwa w zakresie programu studiów i zgłaszania zapotrzebowania na określonych specjalistów ma wpływać na poszerzanie listy miejsc praktyk zawodowych i staży studentów. Rada Interesariuszy współpracuje z szerokim i zróżnicowanym środowiskiem zewnętrznym (bibliotekami szkolnymi, miejskimi, gminnymi, pedagogicznymi, muzeami, władzami samorządowymi). Dzięki konsultacjom z różnymi podmiotami wpływa na określenie profilu absolwenta oraz program studiów, mających odzwierciedlenie w rozwoju naukowym i zawodowym studentów. Zatem organizacja współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz dobór współpracujących instytucji jest właściwy i zgodny z celami kształcenia. Jednak podczas spotkania ZO z interesariuszami zewnętrznymi informacje wynikające z przedstawionej dokumentacji dotyczące współpracy nie w pełni zostały potwierdzone ze względu na nieliczną obecność przedstawicieli instytucji oraz ich brak informacji na temat wpływu na program studiów, model absolwenta oraz rozwój ocenianego kierunku. Potwierdzili natomiast regularną i istotną dla właściwej realizacji koncepcji i celów kształcenia współpracę dotyczącą organizacji praktyk zawodowych i staży studentów. Zatem współpraca kierunku z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie organizacji praktyk i staży jest właściwa, ale w zakresie wpływu na program praktyk niewystarczająca. Wobec powyższego **rekomenduje się** urealnienie wpływu interesariuszy związanych z kierunkiem informacja naukowa i bibliotekoznawstwo na program studiów i pozyskiwanie informacji dotyczących rynku pracy w zakresie przyjętych przez Uczelnię rozwiązań.

Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego ma charakter stały, a jej zakres opiera się na obustronnym zaangażowaniu: pracodawców na rzecz kierunku (np. praktyki, staże), a pracowników naukowych i studentów na rzecz instytucji zewnętrznych (np. uczestnictwo wykładowców w radach bibliotek, towarzystw naukowych, redakcjach czasopism naukowych czy przewodniczenie konkursom literaturoznawczym i czytelniczym, a także podejmowanie badań z instytucjami środowiska zewnętrznego). Zaangażowanie prowadzących zajęcia w różnych podmiotach zewnętrznych sprzyja rozpoznaniu potrzeb w potencjalnych miejscach pracy absolwentów i oczekiwanych od nich kompetencji. Corocznie studenci i wykładowcy uczestniczą w konferencjach organizowanych przez Forum Bibliotekarzy Województwa Śląskiego. Studenci przygotowujący teksty pod kierunkiem wykładowcy mają szansę opublikowania ich w czasopiśmie naukowym *Bibliotheca Nostra*. Doświadczenie związane ze studiowanym kierunkiem zdobywają również poprzez formę wolontariatu (np. w cyklicznej imprezie Śląskiego Festiwalu Nauki – popularyzowanie warsztatów intrologatorskich) czy uczestnictwie w projektach edukacyjnych (np. projekt realizowany przez instytucje nauki i kultury Edukowanie przez działanie: ochrona i selekcjonowanie dokumentów). To wybrane przykłady efektów współpracy kierunku ze środowiskiem zewnętrznym. Kontakt z interesariuszami zewnętrznymi wykorzystywany jest również w organizacji praktyk zawodowych oraz staży - kierunek posiada zweryfikowaną bazę instytucji. Powiązaniu znajomości oczekiwań rynku pracy z celami kształcenia kierunku służy zatrudnianie w charakterze prowadzących zajęcia specjalistów-praktyków z instytucji zewnętrznych oraz realizacja prac dyplomowych dotyczących zagadnień związanych z potrzebami w instytucjach regionalnych.

Powyższe przykłady potwierdzają trafność i różnorodność doboru współpracujących z kierunkiem instytucji, a obszar i formy współpracy wpływ na uwzględnianie w programie trendów i potrzeb zmieniającego się rynku pracy, a tym samym na jakość kształcenia. Dzięki formalnym i nieformalnym kontaktom stale rozszerzana jest lista interesariuszy zewnętrznych (np. różne rodzaje bibliotek, muzea, ośrodki badawcze, firmy wydawnicze, stowarzyszenia naukowe). W celu doskonalenia programu studiów i osiągnięcia założonych efektów uczenia się dla ocenianego kierunku analizuje się potrzeby rynku pracy i monitoruje się losy absolwentów poprzez ankietowanie, spotkania z absolwentami w ramach współpracy z interesariuszami zewnętrznymi oraz pracodawcami i pozyskiwanie bieżących informacji z nieformalnych kontaktów. Wnioski z powyższych źródeł, pozyskane z udziałem przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, zostały wykorzystane w realizacji planowanych zajęć poprzez doskonalenie kompetencji miękkich oraz języków obcych, szczególnie języka angielskiego.

Przedmiotem konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi jest program studiów. Przedstawiciele ocenianego kierunku w ramach spotkań z interesariuszami zewnętrznymi omawiają zagadnienia związane z modyfikacją programu. Poddawane refleksji są również pozyskiwane na bieżąco w sposób formalny i nieformalny opinie praktykodawców i pracodawców. Zgłaszane potrzeby kształcenia kompetencji miękkich (komunikowanie się, współpraca w zespole, organizacja pracy własnej) zostały uwzględnione w ramach różnych modułów czy realizowanych projektów. Istotny wpływ na modyfikację programu studiów pierwszego i drugiego stopnia miały rekomendacje dla innowacyjnego kształcenia, wypracowane w ramach projektu Wyspy Wiedzy (realizowanego w ramach Programu Edukacja) w partnerstwie z Islandzkim Instytutem Historii Naukowej, Fundacji na rzecz rozwoju Śląska i Międzyuczelnianego Centrum Edukacyjnych Badań Interdyscyplinarnych w Chorzowie. Uczelnia prawidłowo zapewnia udział interesariuszy w różnych formach współpracy, również w przypadku ograniczeń zewnętrznych, wykorzystując efektywne metody i narzędzia komunikacji na odległość.

Przyjęte na ocenianym kierunku procedury jakościowe w sposób nieprecyzyjny odnoszą się do monitorowania udziału otoczenia społeczno-gospodarczego w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz wpływu tej współpracy na rozwój kierunku. Wprawdzie uczelnia pozyskuje informacje o oczekiwaniach pracodawców, czuwa nad adekwatnością doboru profilu pracodawcy do modelu absolwenta, realizuje różne formy współpracy, ale nie posiada systemowego rozwiązania w zakresie okresowych przeglądów współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w odniesieniu się do wszystkich ważnych kryteriów tej oceny. Brak oceny skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów oraz doskonalenie jego realizacji, a także na osiągnięcie przez studentów założonych efektów uczenia się. W powyższej ocenie nie biorą bezpośredniego udziału studenci, którzy mają jednak możliwość zgłaszania uwag w ankietach dotyczących jakości kształcenia czy jakości zrealizowanych praktyk zawodowych. Wobec powyższego **rekomenduje się** wprowadzenie systemowego rozwiązania w zakresie okresowych przeglądów współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w odniesieniu do wszystkich kryteriów oceny.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Sformułowane poniżej rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

1. Rekomenduje się stworzenie systemowego rozwiązania w zakresie pozyskiwania opinii od interesariuszy zewnętrznych.
2. Rekomenduje się wprowadzenie systemowego rozwiązania w zakresie okresowych przeglądów współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w odniesieniu do wszystkich elementów tej oceny.

Zalecenia

Brak

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo zapewnia się warunki sprzyjające rozwojowi umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Program studiów na studiach pierwszego i drugiego stopnia realizowany jest zgodnie z Europejskim Systemem Transferu Punktów (ECTS), co zapewnia studentom możliwość realizowania części studiów również w uczelniach zagranicznych oraz możliwość uznania dyplomu ukończenia studiów za granicą. Umiędzynarodowienie kształcenia na ocenianym kierunku odbywa się głównie poprzez: włączenie do programów studiów pierwszego i drugiego stopnia zajęć w językach obcych; organizację zajęć dydaktycznych i prelekcji z udziałem gości zagranicznych; stworzenie oferty mobilności w ramach programu Erasmus+; angażowanie studentów i pracowników w projekty międzynarodowe, zwłaszcza w ramach konsorcjum Transfrom4Europe; podnoszenie kompetencji językowych nauczycieli akademickich; doskonalenie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich poprzez udział w wymianie akademickiej w ramach programu Erasmus+ oraz w ramach realizacji umów bilateralnych; publikowanie efektów

prac naukowych w językach obcych, głównie angielskim i niemieckim. Wykorzystaniu i ugruntowaniu nabytych umiejętności językowych sprzyjają zajęcia takie jak *społeczeństwo informacyjne* czy *podstawy reprezentacji i organizacji informacji*.

Specjalnie dla kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo przygotowano ofertę 5 programów: Czechy (Opawa): Slezska Univerzita v Opave, Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě, Ústav bohemistiky a knihovnictví; Łotwa (Ryga): Latvijas Universitate, Sociālo zinātņu fakultāte, Informācijas un bibliotēku studiju nodaļa; Niemcy (Kolonja): Fachhochschule Köln, Institut für Informationswissenschaft; Słowenia (Lublana): Univerza v Ljubljani, Oddelek za Bibliotekarstvo, Informacijsko Znanost in Knjižarstvo; Słowacja (Bratysława): Univerzita Komenského v Bratislave, Katedra knižničnej a informačnej vedy. Ponadto osoby zainteresowane mogą korzystać z oferty przygotowanej dla całego UŚ i dla Wydziału Humanistycznego (373). Studenci kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo są na bieżąco informowani i stale zachęceni do udziału w programie Erasmus+. Wyższą aktywnością międzynarodową wykazują się nauczyciele akademicy (w porównaniu ze studentami).

Rekomenduje się opracowanie i wdrożenie w ramach systemu ocen okresowych rozwiązań promujących umiędzynarodowienie kształcenia i mobilności międzynarodowej.

Umiędzynarodowienie kształcenia jest na bieżąco monitorowane przez władze Wydziału, a także przez pełnomocnika dziekana ds. współpracy międzynarodowej. Ocena prowadzona jest przede wszystkim w ramach dorocznych analiz, tj. raportu z oceny kierunku studiów w zakresie jakości kształcenia w danym roku akademickim oraz wydziałowych raportów z oceny kierunków studiów w zakresie jakości kształcenia w danym roku akademickim. Studenci oraz pracownicy w trakcie spotkań z zespołem oceniającym deklarowali, że są wystarczająco informowani o możliwościach wyjazdów do uczelni i instytucji zagranicznych. Szczegółowe informacje na temat programu Erasmus+, zasad rekrutacji oraz realizacji wyjazdów studentów i pracowników dostępne są zarówno na stronie Biura Programu Erasmus+ Uczelni oraz w zakładce sprofilowanej pod kątem potrzeb studentów i pracowników kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicy są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Umiejdzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Sformułowana poniżej rekomendacja dotycząca zdiagnozowanego uchybienia nie ma wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

1. Rekomenduje się opracowanie i wdrożenie w ramach systemu ocen okresowych rozwiązań promujących umiejdzynarodowienie kształcenia i mobilności międzynarodowej.

Zalecenia

Brak

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Uniwersytet Śląski w Katowicach realizuje wsparcie studentów na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo na wielu płaszczyznach. W obszarze wsparcia dydaktycznego i organizacyjnego Uczelnia oferuje zarówno formy ogólne, dostępne dla wszystkich studentów, jak i dedykowane rozwiązania skierowane do osób o szczególnych potrzebach. Szczególną uwagę poświęca się osobom z niepełnosprawnością. Realizacja wsparcia opiera się na zaspokojeniu zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych. Studenci mają możliwość korzystania z indywidualnych form pomocy, takich jak Indywidualna Organizacja Studiów (IOS) czy Indywidualne Dostosowanie Studiów (IDS), a także ze świadczeń dla studentów – stypendiów socjalnych, stypendium dla osób z niepełnosprawnością, stypendium rektora oraz zapomóg. Wsparcie to jest realizowane przez pracowników dziekanatu, koordynatorów ds. dostępności oraz przez samorząd studencki, który reprezentuje interesy studentów w ciałach kolegialnych Wydziału Humanistycznego. Dodatkowo Uczelnia wdraża rozwiązania zapobiegające wykluczeniu cyfrowemu, takie jak darmowy dostęp do pakietu MS Office 365, mobilny system USOS oraz dostęp do sieci Wi-Fi na terenie kampusu, co umożliwia korzystanie z zasobów informacyjnych na bieżąco.

W procesie uczenia się na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo studenci mają dostęp do szerokiej gamy form wsparcia poza standardowymi zajęciami dydaktycznymi. Obejmuje to konsultacje indywidualne, tutoring oraz sesje eksperckie, w ramach których studenci mogą konsultować harmonogramy, materiały uzupełniające i wyniki weryfikacji efektów uczenia się. Uczelnia umożliwia także udział w seminariach dyplomowych, a także korzystanie z bogatych zasobów Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej, gdzie dostępny jest rozbudowany księgozbiór, baza publikacji oraz możliwość korzystania z międzynarodowych baz czasopism elektronicznych. Wsparcie to uzupełniają działania koła naukowego „Infologów”, co sprzyja budowaniu relacji mistrz-uczeń i indywidualnej pracy badawczej. Dodatkowo Uczelnia umożliwia

uczestnictwo w pozainstytucjonalnych formach wsparcia, takich jak warsztaty, seminaria naukowe oraz projekty badawcze, które mają na celu rozwój kompetencji praktycznych i naukowych.

Formy wsparcia dla studentów zostały szczegółowo opisane w regulaminie studiów i Procedurach Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Obejmują one wspieranie mobilności krajowej i międzynarodowej, prowadzenie badań oraz działalności artystycznej, popularyzację nauki, przygotowanie studentów do wejścia na rynek pracy poprzez działania Biura Karier, motywowanie studentów do osiągania lepszych wyników naukowych poprzez system stypendialny oraz informowanie studentów o możliwościach wsparcia, zarówno materialnego, jak i merytorycznego, poprzez dedykowane portale internetowe, newslettery oraz bezpośrednie konsultacje w dziekanacie i Centrum Obsługi Studentów.

Na kierunku funkcjonuje rozbudowany system motywowania studentów, który obejmuje wsparcie materialne w postaci stypendiów oraz nagród za wybitne osiągnięcia. Studenci mogą ubiegać się o stypendium socjalne, stypendium dla osób z niepełnosprawnością, stypendium rektora oraz zapomogę. Oprócz tego wyróżnienia przyznawane są w konkursach organizowanych przez Uczelnię, co ma na celu promowanie aktywnych postaw i twórczych inicjatyw zarówno w sferze naukowej, jak i artystycznej oraz sportowej.

Uczelnia stosuje wielokanałowy system informowania studentów o dostępnych formach wsparcia. Kluczowe informacje dotyczące systemu stypendialnego, zasad wsparcia materialnego oraz procedur uzyskiwania pomocy są przekazywane podczas Dni Adaptacyjnych, spotkań organizacyjnych, w dedykowanych materiałach na stronach internetowych (zakładki „studia/najważniejsze akty prawne” oraz „Stypendia i fundusze”), a także za pośrednictwem newsletterów oraz komunikatów wysyłanych na konta mailowe w systemie USOS. Pracownicy dziekanatu oraz Centrum Obsługi Studentów UŚ są również dostępni do udzielania bezpośrednich informacji.

System rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków opiera się na przepisach Regulaminu Studiów i poszczególnych zarządzeniach organów Uczelni. W przypadku zgłoszenia sprawy, student ma możliwość uzyskania pomocy od opiekuna roku, dyrekcji kierunku lub bezpośrednio w Biurze Obsługi Studenta. Rozstrzygnięcia podejmowane są niezwłocznie – w terminie nie dłuższym niż 14 dni – a w przypadku negatywnego rozstrzygnięcia istnieje możliwość odwołania się do wyższych instancji, w tym do Rektora. System ten zapewnia szybką reakcję na zgłaszane problemy i umożliwia eliminowanie nieprawidłowości na wczesnym etapie.

Obsługa administracyjna studentów realizowana jest przez dedykowane komórki działające w ramach dziekanatu oraz jednostki wspierające proces kształcenia. Na Wydziale Humanistycznym działa struktura obejmująca m.in. obsługę spraw stypendialnych, rejestrację studentów, organizację toku studiów oraz wsparcie informacyjne. Proces ten jest uzupełniany przez regularne szkolenia pracowników oraz cykliczne badania oceniające jakość obsługi administracyjnej. Wyniki z prowadzonej ankietyzacji stanowią podstawę do dalszych działań doskonalących.

Uczelnia dba o bezpieczeństwo studentów poprzez realizację szkoleń z zakresu BHP, ochrony przeciwpożarowej oraz cyberbezpieczeństwa. Informacje te przekazywane są za pośrednictwem platform e-learningowych, newsletterów oraz dedykowanych szkoleń. W ramach polityki równości i różnorodności wdrożono m.in. podstronę poświęconą przeciwdziałaniu dyskryminacji oraz procedury reagowania w sytuacjach zagrożenia. Powołanie Pełnomocniczki ds. przeciwdziałania molestowaniu seksualnemu oraz Rzecznika Praw Studenta i Doktoranta dodatkowo wspiera system ochrony praw studentów.

Stała współpraca między władzami Uczelni i Wydziału a Samorządem Studenckim umożliwia bieżące monitorowanie potrzeb studentów. Przedstawiciele samorządu uczestniczą w pracach ciał kolegialnych, takich jak Rada Dydaktyczna czy Wydziałowa Komisja ds. Kształcenia i Studentów, co pozwala na szybką interwencję w sytuacjach kryzysowych i eliminuje problemy.

System wsparcia studentów podlega ciągłemu monitorowaniu przez dziekanat, dyrekcję kierunku oraz przedstawicieli samorządu studenckiego. Realizowane są cykliczne spotkania z udziałem studentów, podczas których omawiane są kwestie związane z organizacją kształcenia, jakością obsługi administracyjnej oraz efektywnością działań wsparcia. Wyniki tych spotkań oraz przeprowadzanych badań ankietowych stanowią podstawę do wprowadzania działań doskonalących, co gwarantuje ciągłe podnoszenie standardów i szybką reakcję na zgłaszane potrzeby.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wieloaspektowe i przybiera różnorodne formy, odpowiednie do efektów uczenia się. Uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów oraz sprzyja ich rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu. Realizowane jest poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, udzielanie pomocy w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się, a także wsparcie w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub uczestnictwa w niej. Dodatkowo motywuje studentów do osiągnięcia bardzo dobrych wyników uczenia się i zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest regularnie poddawane przeglądom z udziałem studentów, a ich wyniki są wykorzystywane do doskonalenia podejmowanych działań.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Uczelnia zapewnia publiczny dostęp do kompleksowych informacji o programie studiów na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo za pośrednictwem wielu kanałów. Informacje te obejmują szczegółowe opisy programu studiów, opisy modułów, liczbę godzin dydaktycznych, efekty uczenia się, liczbę punktów ECTS oraz warunki przyjęć na studia. Publikacja tych danych odbywa się w otwartym serwisie ogólnouniwersyteckim – Karta Kierunku & Informator ECTS, który jest na bieżąco aktualizowany. Dodatkowo strona internetowa uczelni (<https://us.edu.pl/>) oraz serwis BIP UŚ (<https://bip.us.edu.pl/>) są dostosowane do przepisów o dostępności cyfrowej, co gwarantuje, że treści te są czytelne, funkcjonalne i zrozumiałe dla wszystkich odbiorców. W ramach systemu udostępniania informacji wykorzystywane są również takie narzędzia jak system USOS, Internetowa Rejestracja Kandydatów, dedykowane podstrony dla kandydatów oraz newslettery, które regularnie informują studentów o bieżących wydarzeniach, zmianach w programie studiów oraz innych istotnych kwestiach.

Publiczny dostęp do informacji jest systematycznie oceniany na podstawie badań przeprowadzanych wśród studentów, kandydatów oraz pracowników uczelni i absolwentów. W ramach corocznych badań i spotkań z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi analizowane są aspekty czytelności, aktualności i funkcjonalności serwisów internetowych oraz innych narzędzi komunikacji. Wyniki tych badań są wykorzystywane do wprowadzania działań doskonalących, co umożliwia ciągłe podnoszenie jakości przekazywanych informacji. W ramach projektów takich jak DUO, a także badań przeprowadzanych przez Zespół ds. dostępności cyfrowej, monitorowane są poszczególne serwisy (np. us.edu.pl, IRK, USOSweb) i na ich podstawie formułowane są rekomendacje mające na celu poprawę ich funkcjonalności. Działania te są wspierane przez pełnomocnika Rektora ds. rekrutacji oraz Centrum Promocji UŚ, które regularnie realizują ankiety wśród kandydatów na studia, co pozwala na ciągłe doskonalenie systemu przekazywania informacji.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Publiczny dostęp do aktualnych, kompleksowych i zrozumiałych informacji dotyczących programu studiów, przebiegu procesu kształcenia na danym kierunku, przyznawanych kwalifikacji, warunków rekrutacji oraz możliwości dalszego rozwoju edukacyjnego i zawodowego absolwentów jest zapewniony wszystkim zainteresowanym grupom odbiorców. Zakres oraz jakość przekazywanych informacji o studiach są regularnie oceniane z udziałem studentów, a uzyskane wyniki wykorzystywane są do ciągłego doskonalenia prowadzonych działań.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

W Uniwersytecie Śląskim zostały formalnie przyjęte zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów, które jednak nie zostały w odpowiedni i skuteczny sposób wdrożone dla kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo. Dla tego kierunku nie są także prowadzone systematyczne oceny programu studiów. Wynikają z tego rażące błędy, skutkujące ocenami obniżonymi w kryteriach 1-3. Nie są także dla kierunku prowadzone systematyczne oceny programu studiów, które byłyby oparte na wynikach analiz wiarygodnych danych i informacji pozyskiwanych zarówno z systemu obowiązującego prawa wyższego rzędu, jak i danych pozyskiwanych od interesariuszy wewnętrznych - nauczycieli akademickich i studentów.

W odniesieniu do kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo został wyznaczony zespół osób, które mają sprawować nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów. Jego odpowiedzialność i zakres działania nie został jednak określony w sposób jasny i jednoznaczny, co powoduje, że prace tego zespołu sprowadzają się do punktowych reakcji na wyizolowane błędy lub niedostatki działania systemu zapewniania jakości kształcenia wobec kierunku, sprowadzając te działania wyłącznie do pojedynczych działań wobec programu studiów.

Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w Uniwersytecie Śląskim w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte w Uczelni procedury.

Dla kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo w niewielkim stopniu funkcjonuje uczelniany system wdrażania innowacji dydaktycznych, włączania do dydaktyki nowoczesnych rozwiązań w zakresie dydaktyki akademickiej oraz współczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych. Zostało to zdiagnozowane i kompleksowo wskazane w opisach hospitacji zajęć dydaktycznych na kierunku.

Przyjęcia na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów. Jak zdiagnozowano, dla studiów drugiego stopnia kryteria te są sformułowane nieodpowiednio, nie zapewniając kandydatów o odpowiednim przygotowaniu merytorycznym.

Dla kierunku nie przeprowadza się systematycznej oceny programu studiów. Prowadzone sporadyczne, nieregularnie i niekompleksowe przeglądy nie są odniesione do problematyki weryfikacji poprawności sformułowania efektów uczenia się, co powoduje, że są źle sformułowane, co zostało zdiagnozowane i uzasadnione powyżej w raporcie. System szacowania nakładu pracy

punktami ECTS, treści programowe dla kierunku oraz metody kształcenia nie są odpowiednio oceniane, weryfikowane i aktualizowane zgodnie z potrzebami nowoczesnego, zmieniającego się w zakresie dydaktyki akademickiej, technologii, postępu wiedzy w obszarze informatologicznym i bibliologicznym. Praktyki zawodowe nie są prowadzone w sposób właściwy, nie zapewniają odpowiedniego doboru ich miejsc realizacji, system zapewniania jakości kształcenia nie obejmuje w pełni organizacji, przebiegu i ewaluacji procesu realizacji praktyk zawodowych, doboru miejsc ich realizacji, weryfikacji kompetencji zakładowych opiekunów praktyk. Dla kierunku nie wystandaryzowano i nie wprowadzono całościowej koncepcji monitorowania praktyk zawodowych także na poziomie ich dokumentacji – sama w sobie może ona być prowadzona przez uczelnie w wybrany sposób, wymaga jednak pewnej standaryzacji i odniesienia do wymogów nowoczesnego rynku pracy (tj. nie powinna być prowadzona jako zbiory luźnych notatek w niewielkich zeszytach szkolnych). Wyników nauczania i stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się nie sprawdza się odpowiednio, a mechanizmów weryfikacji nie poddaje się odpowiedniej ewaluacji i refleksji jakościowej. Ujawnia się to zarówno w ocenie prac etapowych, jak i w sposób najmocniejszy w ocenie procesu dyplomowania i jakości prac dyplomowych dla kierunku zarówno na pierwszym, jak i drugim stopniu.

Uczelnia dla kierunku nie wypracowała i nie wdrożyła żadnych zasad odnoszących się do procesu dyplomowania, nie zdefiniowała dla kierunku typu pracy licencjackiej i pracy magisterskiej właściwej dla kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo prowadzonych na profilu ogólnoakademickim. Dla kierunku nie prowadzi się żadnego monitoringu i oceny skuteczności procesu dyplomowania, co zostało wskazane zarówno w ocenach poszczególnych wybranych do oceny prac dyplomowych na obu stopniach, jak i w kryterium uwzględniającym ocenę procesu dyplomowania. Oceniane prace poza pojedynczym przypadkiem są na niskim lub bardzo niskim poziomie, niektóre nie powinny być zostać dopuszczone do dalszego procedowania. W ocenach prac, w sposobie prowadzenia egzaminu dyplomowego, formułowania i zakresu pytań egzaminacyjnych ujawniają się widoczne bardzo poważne słabości merytoryczne, formalne i organizacyjne. Skutkuje to jak powyżej wskazano.

Uczelnia nie bierze w odpowiedni sposób pod uwagę informacji zwrotnych od nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na kierunku, częściowo dlatego, że nie prowadzi odpowiedniego dialogu z zespołem nauczycieli akademickich, częściowo dlatego, że zespół ten nie jest w całości, równomiernie i odpowiednio zaangażowany w dyskurs bibliologiczny i informatologiczny w polskim środowisku akademickim, a także w dialogu wewnętrznym dotyczącym tożsamości kierunku, konstrukcji merytorycznej, przyporządkowania do dyscyplin naukowych, a także odpowiedniego wykorzystania potencjału naukowego, organizacyjnego i dydaktycznego dla prowadzenia kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo.

System zapewniania jakości kształcenia działający na Uniwersytecie Śląskim nie jest skutecznie wdrażany dla kierunku także dlatego, że nie następują stałe, regularne i planowe działania jakościowe wobec kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom. Wyniki zewnętrznej oceny jakości kształcenia nie są jednak brane pod uwagę dla stałej dbałości o jakość kształcenia na kierunku. Poprzednia ocena programowa na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo w Uniwersytecie Śląskim miała miejsce przed sześcioma laty.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium niespełnione

Uzasadnienie

Zostały formalnie przyjęte zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów. Dla kierunku nie są jednak prowadzone systematyczne oceny programu studiów. Incydentalne i punktowe zabiegi naprawcze nie wynikają z systematycznego monitoringu jakości kształcenia na kierunku, nie uwzględniają miarodajnych danych i informacji, nie włączają także w odpowiedni i właściwy dla skutecznej polityki jakościowej udziału interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Grupy interesariuszy nie mają odpowiedniego i jakościowego wpływu na kształtowanie oferty programowej. Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne, ale nie są wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

Brak

Zalecenia

Brak

5. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 226).
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787).
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2787).
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie

charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U z 2018 r. poz. 2218).

7. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej (z późn. zm.).
8. Uchwała nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej (z późn. zm.).
9. Uchwała nr 600/2023 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 27 lipca 2023 r. w sprawie przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej.

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil ogólnoakademicki

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w

art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

www.pka.edu.pl